

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 30 kr. več na leto.

Posamne številke po 6 kr.

Naročnine in oglasne (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijski v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven tedne in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 288.

V Ljubljani, v soboto 16. decembra 1899.

Letnik XXVII.

Državni zbor.

Dunaj, 15. dec.

Grof Clary

Je včeraj s svojim govorom v proračunskem odseku javno nastopil kot posredovalec. Doslej je le za kulisami sprejemal »informacije« od leve in desne ter se nekako izogibal inicijativi, kar je dajalo povod raznim domnevanjem. Naglašal je, kakor sem ob kratkem že včeraj sporočil, da vlada ceni češki narod, njegov kulturni in gospodarski pomen, njegovo stališče v državi. Preklic jezikovne naredbe je bil politična potreba, da je mogoča temeljita rešitev vseh češko-nemških vprašanj potom zakona. Ta preklic je sicer globoko užalil češki narod, toda vlada je morala preko mrtve točke, da si odpre pot in pripravi tla za zakonito ureditev jezikovnega vprašanja. Vlada je tudi podpirala zadnje pravne obravnave, da se ustvari začasno premirje in omogoči redno parlamentarno delo. Obravnave niso bile brez vsacega uspeha, duhovi so se nekoliko pomirili in za bodočnost je palo zdravo zrno spravljivosti na rodovitna tla. Stranke naj bi sedaj z ozirom na državne potrebe in koristi rešile nujne predloge, ne gledé na vlado, ampak na državo.

Ko pa je grof Palffy odločno zavrnil izjavo grofa Claryja in vladi napovedal odločno opozicijo, je grof Clary v svojem odgovoru izjavil, da ima vlada že izdelan načrt jezikovnega zakona in ga predloži zbornici takoj, ko bodo rešene nujne državne potrebe.

Češki listi pa, ki ne izražajo vedno mnenja češkega kluba, odgovarjajo, naj grof Clary predloži takoj svoj načrt jezikovnega zakona, da si ga

poslanci raznih strank ogledajo. Ako ga še vedno skriva, je to le dokaz, da je prikrojen po nemškem telesu.

V teoriji moramo pritrditi grofu Claryju, ako izjavlja, da pravočasna rešitev vseh nujnih predlog ne pomenja zaupanja vladi, toda dejansko bi desnica vsaj posredno izrazila zaupanje vladi, ko bi brez pridržka glasovala i za proračun. In to je bil eden onih razlogov za »Slovansko krščansko-narodno zvezo«, da je sklenila glasovati k večjemu za dvamesečni provizorij, gledé na nagodbene predloge pa članom prepustiti prosto glasovanje.

Pro domo.

»Narodni Listy« pišejo v včerajšnji številki, da so se češki poslanci otresli vezij eksekutivnega odbora. Sedaj so prosti vseh ovir, a sami dovolj močni v boju proti vladi. »Kje so sedaj naši prijatelji? Kje je skupni program? Kje navdušenje za avtonomijo in narodov ravnopravnost? Na papirju je bila adresa grofa Dzeduszyckiego jako lepa. A pri prvi priliki, ko bi morali gospodje zagovarjati to, kar so pred dvema letoma zapisali na svojo zastavo, so omahnili in zastavo zapustili. Kje so poljske obljube na krakovskem kongresu, kam je zginil ogenj navdušenja v govorih pri banketih v Prerovi, na Dunaju in v Pragi? Izvzemši nekatere Slovence naprednega mišljenja in nekatere Hrvate ne pomaga Čehom nihče, a klerikalne Slovence vleče srce k nemškim klerikalcem itd.

Treba je najprvo naglašati, da so »Narodni Listy« sicer najvplivnejši češki list, a ne oficijelno glasilo češkega kluba. Zato smemo trditi, da so češki poslanci bolje poučeni o strujah mej slovensko hrvatskimi poslanci in njihovi taktiki, nego

uredništvo češkega lista v Pragi, ki vihti bič nad glavami zmernejših in previdnejših zastopnikov češkega naroda. Jaz morem le konstatovati, da so vsi slovenski poslanci s hrvatskimi pravaši edini gledé na taktiko. Obstrukcije pač ne bodo podpirali, a je tudi ne ovirali, ker jo Čehi sami lahko nadaljujejo, ako so prepričani o njeni taktični potrebi. Koncesij pa slovenski poslanci od sedanje vlade nobenih ne pričakujejo in tudi ne prosijo!

Nagodbeni odsek

Je danes pričel razpravo o kvotnem zakonu. Posl. Schwarz predlaga, naj se izvoli pododsek. Ta predlog ni obveljal, ker so z levičarji glasovali nekateri desničarji. Mej volitvijo poročevalca je bilo jako živahno. Pri prvi volitvi je dobil dr. Menger 12 glasov, 1 glas dr. Tollinger, 12 listkov je bilo praznih. Desnica torej ni hotela poročevalca izmeje svoje srede. Pri drugi volitvi je dobil dr. Menger 21 glasov, 19 glasovnic je bilo praznih. Dr. Menger hode torej imel priliko dokazovati, kako ugodna (!) je kvota za Avstrijo.

Druga točka je bila debata o porazdelitvenem zakonu. Dr. Stransky je zahteval, naj se prične generalna debata o tiskanem poročilu dr. Tollingerja. Temu se upró levičarji in dr. Gross predlaga, naj odsek takoj preide v nadrobno razpravo. Dr. Grossu so ugovarjali Kaftan, Stransky, Janda, Kulp in grof Zedtwitz. Dr. Rutovski predlaga, naj se seja pretrga, da se klubi posvetujejo. Čez 10 minut dr. vit. Bilinski zopet otvori sejo in baron Dipauli predlaga z ozirom na to, da odsek nima poslovnega reda, naj se prične takoj nadrobna debata in pri § 1. naj vsakdo govori o načrtu zakona v celoti. Po daljši debati je ta predlog obveljal in prvi začel govoriti dr. Lecher.

LISTEK.

Odprto pismo

slavnemu odboru družbe sv. Mohorja.

V dušo nas je spekla krivica, katero je storil slavn odbor družbe sv. Mohorja našemu »Slovenskemu Narodu«. To glasilo naše inteligence, ta nezmotljivi voditelj vseh služabnikov liberalne misli, ta vneti zagovornik dostojne pisave časnikov, priobčil je kritiko letošnjih knjig družbe sv. Mohorja. Govoreč o »Zgodbah sv. pisma« pravi kritik »Slov. Naroda«:

»Kar se tiče slik, moramo priznati, da so Führichove prav lepe, a druge slike, zlasti pa Dostalove, pač ne sodijo v te »Zgodbe«, ker jih le kazé.

Kritik je s temi besedami pokazal svojo veliko objektivnost. Hvalil je, kar je hvale vrednih podob, dasi so umotvori znanega nemškega klerikalca Führicha, a grajal je graje vredne, dasi jih je risal Slovenec Dostal. Kritik je pa s svojo kritiko tudi pokazal, da je v slikarstvu doma, posebno pa, da je videl in celo natančno pregledal »Zgodbe sv. pisma«. V proroškem duhu pa, kakor bi bil slutil, kako bodo zlobni klevetniki zavijali njegove umne besede, pristavlja kritik koncem svojega spisa: »Naj bi teh naših pripomb ne

razumel nihče napačno, saj nam jih je narekala le resnična ljubezen do družbe in pa gorka želja, da bi tudi res — napredovali.«

Napredovali! Ta beseda je zbudila klete sovraže vsacega napredka, klerikalce, in ti so sinoči v »Slovenec« svetu odkrili, da v »Zgodbah sv. pisma« ni niti Führichove niti Dostalove slike! To je bil sinoči udarec za nas, ko smo čitali v »Slovenec« to razkritje! Klerikalcem ni sveta nobena stvar, od kritika zahtevajo celo, da je videl kritikovano delo, dasi zatrjuje dotični kritik, da mu je besede narekovala le resnična ljubezen do družbe sv. Mohorja. Ali ne kaže to najnovejšo klerikalno početje, ta najnovejša klerikalna gonja, da je tem ljudem družba sv. Mohorja deveta briga? O ljubezni do bližnjega pri naših klerikalcih sploh ne govorimo, ker je nimajo, kako bi sicer mogli tako užaliti našega kritika?

Rešiti smo hoteli moža in iskali smo po vsem mestu letošnjih »Zgodb sv. pisma«. Najeli smo nekaj postreščekov, da nam pomagajo pri iskanju. Upali smo, da dobimo vendar v katerem iz tisu letošnjih »Zgodb« kako Führichovo ali Dostalovo podobo. Vse zaman! Jezili smo se grozno! Jezili smo se nad klerikalci, ki stavijo tako brezumne zahteve do kritikov. Kakor bi ti ne imeli boljšega dela, kot pregledavati spise, katere na-

meravajo ocenjati, morda naj jih celo berejo?! Jezili smo se nad seboj, da nas more to klerikalno razkrinkanje sploh vznemirjati. Ali ne pravi »Narodov« kritik, da mu je »pripomba« narekavala le ljubezen do družbe? Ali ni ljubezen slepa? Od slepca pa ne more pameten človek zahtevati, da bi videl, da bi celo razločeval podobe in vedel, od koga so.

Kritik je bil samo slepo orodje v rokah resnične ljubezni do družbe in je samo to pisal, kar mu je narekala ta ljubezen. Kaj se torej razburjamo, če ni zapazil, da v kritikovanem zvezku ni nobene Führichove ali Dostalove podobe?! Jezili pa smo se tudi nad odborom družbe sv. Mohorja. Zakaj pa odbor, še predno izda knjige, ne naprosi »Narodovega« kritika, da mu doposlje svojo oceno. Saj ni treba, da bi kritik knjige preje videl. Družba se mora ravnati po kritiku, ne pa kritik po družbi, oziroma njenih knjigah! Ako kritik graja nedostatke, mora skrbeti odbor, da so ti nedostatki tudi res v knjigah, in če jih ni, notri z njimi! Tako bodo knjige in kritika vedno v najlepšem soglasju. Saj bi ne bilo tako težko, dobiti kako Führichovo ali Dostalovo podobo, seveda bi bil moral družbin odbor preje brati »Narodovo« kritiko.

Tako delovanje bi bilo pravilno, častno za odbor, pa tudi za »Narod«. Naše razumništvo bi

Zavarovalni odsek

je danes izvolil tri pododseke za razne tvarine in poročevalce. Za poročevalca o deželnih zavarovalnicah proti požaru je bil izvoljen dr. Rutowski proti dr. Lemischu.

Predlogi in interpelacije.

Jutri predložé dr. Gregorec in tovariši zbornici načrt jezikovnega zakona v varstvo narodnih manjšin. Načrt obsega v 53 paragrafi splošne določbe, uredbo jezikovnega vprašanja v uradu, šoli in javnem življenju. Načrt je nekako protitežje nemškega binkoštnega programa in se strinja z načrtom češkega dež zbornice. Poslanec Žičkar in tovariši so vložili interpelacijo na skupno ministerstvo. Interpelacija se glasi: Opetovano smo opozarjali vladu na protizakonito postopanje podrejenih oblastev, ki slovenskim občinam in strankam pošiljajo spise v nemškem jeziku, ki ga ne umevajo. Prošnje raznih občin na vladu, da bi odpravila te nedostatke, so brezuspešne. Tako so meseca sept. t. l. prosile občine Poličane, Dešno, Sv. Ana pri Makolah, Jelovec — Makole, Štatenberg, Pečke, Stopno, Stanovsko in Modrače, vse v mariborskem okraju, naj bi ministerstvo naročilo okr. glavarstvu, da imenovanim občinam le slovenski dopisuje; toda brez uspeha. Prosile so tudi fin. ministerstvo, da bi davčni uradi tem občinam slovenski dopisovali. Brez uspeha! Ekspozitura celjskega okr. glavarstva v Konjicah še danes nima uradne deske na hiši. Stranke morajo po trgu popraševati, kje je urad. Pečat tega urada je samonemški, dasi okraj konjiški šteje 20.378 Slovencev in le 1581 Nemcev. Ta urad razpošilja slovenskim občinam le nemške dopise. Poštni uradi v slovenskih občinah imajo le nemške napise in pečate. Kdo bi naštel vse nedostatke, ki svedočijo o preziranju slovenske narodnosti.

Deželni odbor in mnogi c. kr. uradi poslušajo tako, kakor da bi bila Spod. Štajerska že ponemčena. Podpisani torej vprašajo: Ali hoče vlada čim prej ukreniti, da bodo uradi za slovenske občine uradovali v slovenskem jeziku in da bodo pečati in napisi slovensko-nemški? Ali hoče vlada tudi skrbeti, da bodo v slovenskih krajih nameščeni slovensčine v besedi in pismu zmožni uradniki?

Iz kmetijskega odseka.

Včeraj posvetoval se je kmetijski odsek državnega zbora o postavi proti ponarejanju surovega masla — margarina — sira in zabelje. Akoravno ni upanja, da se v bližnji bodočnosti predlogi kmetijskega odseka uresničijo, je vendar gotovo, da se v državnem zboru taka ali enaka postava sklene. Velikega pomena bo postava ravno za naše kmete, posebnost na Gorenjskem; nedvomno je da se povzdigne izdelovanje masla in sira radi večjega izvoza in neposredno živinoreja. Vse evropske države in severnoamerikanska imajo že enake postave. Pri nas imamo sicer nekaj let po-

stavo proti ponarejanju živil, toda ta se je ravno gledé margarina pokazala nedostatna.

Pod imenom surovo maslo pride dan na dan več margarina v promet, v velikih mestih sploh ni naravnega masla skoraj več dobiti. Cene margarina so tako nizke, da je vsaka konkurenca izključena. Toda ne samo to. Postava proti margarinu bi ne samo opomogla kmetu producentu, varovala bi tudi zdravje konsumenta. Danes se prodaja margarin naravnost pod imenom pristnega masla, ker so najnatančnejše kemične preiskave nedostatne. Vže deset odstotkov primešanega surovega masla margarinu zadostuje, da je preiskava na pristnost nemogoča. Najboljši dokaz, kako se je izdelovanje margarina povzdignilo, je izvoz v inozemstvo. Ko je izvoz surovega pristnega masla veliko let že isti malenkostni, poskočil je izvoz margarina od leta 1894 do leta 1898 za 5259 met. stotov. Leta 1894 izvozili smo 4068 met. stotov v vrednosti 224.000 gld., leta 1898. pa 9327 met. stotov v vrednosti 446.000 gld.

Vodilna misel pri posvetovanju nove postave je bila ta, da se sicer ne prepove izdelovanje zdravega umetnega masla in sira, ampak da se prepreči prodaja margarina pod imenom pristnega surovega masla ali sira.

Prepove ne že radi obstoječe in bodoče industrije in radi ubožnejih konsumentov, kateri radi cene morajo segati po umetnem maslu. To bi se doseglo s tem, da postava določi 1. samo zdravju ne škodljivi izdelki se smejo prodajati in 2. da se prodajajo res za to kar so, toraj za margarin. Prvo bi bila naloga kemikov in posebnih nadzornikov tovarn za izdelovanje margarina. Drugo doseže se s tem, da mora umetno maslo drugo barvo imeti kakor pristno, ali pa mora vsaj zavitek določeno barvo in napis imeti tako, da vsak konsument na prvi pogled spozna, kaj da kupuje. Kazni določa načrt postave ne samo v denarju ampak tudi v zaporu. Podrobnosti in posamezni paragrafi postave niso še natančneje določeni.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. decembra.

Poslanska zbornica ima danes, kakor je razvidno iz mnenj raznih dunajskih listov, bržkone svojo zadnjo sejo v tekočem letu in morda tudi v tem zasedanju. Povsem gotovo pa je, pravijo, da se izvršilni odbor desnice ne snide več k posvetovanju, ker so se izjalovili vsi poskusi glede čeških zastopnikov in ker de facto desnice več ni. Kako stališče bodo zavzele v bodočnosti desniške stranke, pokažejo prihodnji dnevi. Položaj postaja z vsakim dnem bolj kritičen.

V *nemškem radikalnem taboru* se je pričelo te dni neko, morda samo navidezno opozicijsko gibanje. Vodstvo nemške ljudske stranke za Štajersko je minule dni obširno raz-

pravljalo o političnem položaju ter mej drugim posebno obsojalo taktiko napram sedanji vladi. Radikalnim voditeljem baje ni vseč, da so se nekateri nemški poslanci celo vdinjali v službo Claryjeve vlade, kakor posebno posl. Hochenburger in Chiari. Izrazila se je konečno nada, da bodo vsi člani nemške ljudske stranke šli v boj proti nagodbenim naredbam in porazdelitvenemu zakonu. V zbornici bo zastopal to mnenje prvoribitelj nemštva posl. Lemiš. Slednjič se je govorilo tudi o potrebi zblizanja mej nemško ljudsko stranko in Schönererjevci. — Nemški radikalci v opoziciji proti »nevtralni« Claryjevi vladi! Malo čudno done te besede po dosedanjih dogodkih in skoro bi človek sodil, da so te papirnate izjave v graškem radikalnem glasilu samo pesek v oči onim volilcem, katerim so se malo mesecev prej priduševali njih poslanci, da bodo na vse kriplje nasprotovali nagodbi.

Porazdelitveni zakon stopi v veljavo že s 1. januarjem. To vest priobčuje včerajšnji »Grazer Tagblatt« iz »najzanesljivejšega« vira in pravi, da je graško finančno ravnateljstvo že prejelo ukaz, naj se prične takoj s pripravami, da se že z novim letom izvede imenovani zakon. Na kak način bo vlada rešila to zadevo, dosedaj še ni pojasneno. Morda pa vendar le s pomočjo § 14.!

Nizjeavstrijski deželni zbor se snide, kakor poročajo dunajski listi, 27. decembra h kratkemu izrednemu zasedanju, da reši proračun in še nekaj drugih nujnostij. Isto se menda zgodi tudi z nekaterimi drugimi deželnimi zastopi.

Večina hrvatskega sabora skoro ne more obstajati brez številnih dokazov »vseobčne skrbi« za zatirani hrvatski narod. V zadnji seji hrvatskega deželnega zbora je namreč zedinjena opozicija po poslancu Brestyenskem stavila nujni predlog, naj vlada takoj ustavi vse davčne eksekucije v vseh onih krajih, kjer so povodnji, toča in druge nezgode povzročile prebivalstvu ogromno škodo. Podpredsednik dr. Spevec je poslancu milostno dovolil, da je smel koncem seje utemeljevati nujnost svojega predloga ter celo dovolil besedo o tej stvari drugemu opozicijskemu dr. Kutuzoviću, ko pa je na zahtevo opozicije prišlo do imenskega glasovanja, je večina odklonila nujnost predloga, ki je padel z 39 proti 17 glasovom, in toraj bil pokopan. Prebivalstvo Hrvatske bo vsaj sedaj uvidelo, kje so njega prijatelji, in bo izvajalo posledice pri prihodnjih volitvah.

Nemški državni zbor je dovršil predvčeršnjim proračunsko razpravo in prekinil zasedanje do 9. januarja bodočega leta. Proračunska debata, katero so sedaj dovršili, je bila najbolj zanimiva, a tudi najburnejša izmed vseh dosedanjih razprav. Vlada se je lahko prepričala, kako malo zaupanja uživa pri ljudskih zastopnikih, in gotovo bi se sedaj že več ne nahajala na zelo omajenem sta-

potem nikdar ne prišlo v strašne dvome, sme li »Narodovim« poročilom zaupati ali ne.

Vse navedeno naj slavní odbor družbe svetega Mohorja uvaža, ker naprednega naroda nevredno je, siliti kritike, da tudi pogledajo delo, katero hočejo oceniti. Mi pa hočemo napredno družbo, ne klerikalno nazadnjaško!

Toliko odboru v preudarek!

V Ljubljani, 16. decembra 1899.

Več liberalnih članov družbe
sv. Mohorja.

Knjige družbe sv. Mohorja. 1899.

(Ocenili Cirilci.)

VI.

Postrežba bolnikom. Za domačo potrebo in bolniške strežnice, spisal dr. Alojzij Homan. »Postrežba bolnikom« je jako zanimiva in vrlo koristna knjižica. Podaja nam v prvem delu splošna navodila o postrežbi, v drugem, kako naj se ravnamo v različnih slučajih, ako bolezen nastopi nepričakovano in ni zdravnika pri rokah, v tretjem, kakó in kako hrano naj pripravljamo bolnikom, v četrtem o vzgoji otrok. Gotovo bo knjiga veliko koristila vsakemu, ki jo bo proučil, posebno potrebna pa je ljudem v onih krajih, kjer morajo ure in ure hoditi, da pridejo do zdravnika.

Prvi del je jako skrbno sestavljen, zlasti kar

se tiče hišne oprave v bolniški sobi. Le žal, da se to ne bo dalo povsod izvesti. Všeč nam je v tem delu posebno to, da gospod pisatelj tako strogo zahteva snago in, kar je nad vse važno, čisti zrak, saj se ljudje po deželi prav za ta dva faktorja čisto le premalo ali celo nič ne menijo.

Dober je tudi drugi del; posebno nam ugaja, da gospod pisatelj z večine uči pripravljati take jedi, ki si jih more oskrbeti revnejši kmetovalec in delavec.

Izvrsten je tretji del. To je kaj vredno, da gospod pisatelj priporoča in našteva za prvo potrebo le taka zdravila in pomočke, ki se dobe tudi v najbolj od sveta oddaljeni gorski vasi. Vendar pa se nam zdi ta del vsaj nekoliko pomanjkljiv; gospod pisatelj bi bil namreč lahko omenil še nekatere slučaje, v katerih je hitra pomoč odločilna, n. pr. pri pljučnici. Zdi se nam tudi, da sploh ni varno izsesavati krvi iz vpičenih ran, ker ima večina ljudi otle zobe ali kako ranico v ustih, in tem potem strup kaj lahko pride v kri; nevarno je toraj, da pridemo z dežja pod kap.

Naj omenim pri tej priliki, da rabijo ponekod na Gorenjskem zoper krč z velikim uspehom kumino.

Ako se ti kolca, vzemi v usta veliko »malisno jagodo« in znebil se boš nadležnega gosta.

Kar pravi gospod pisatelj o izreji otrok, je jako dobro, posebno, ker pojasni materam, kako

da je neprimerno, trdo povijati otroke, kako lahko da povzroči bolezni in tudi prezgodnjo smrt. — Obleko, kakoršno opisuje, bodo mogli omisliti svojim otrokom pač le premožnejši ljudje. Tudi se nam zdi nekoliko pretirano, zakaj naj bi otroci ne hodili bosi in goloroki; če se bolj utrdijo, lažje se bodo obvarovali raznih bolezni.

Sploh je pa knjižica pisana jedrnato, tako da bi bilo škoda vsakega stavka, ako bi ga ne bilo. Sem ter tje je ta jedrnatost celo vzrok, da je beseda premalo umljiva. Tako n. pr. se ne ve, ko govori o kontumaciji, ali naj pomenijo ona številna tedne ali dneve; za oboje jih bo v nekaterih slučajih malo preveč; kdo naj sedi doma zaprt sedem tednov ali tudi le sedem dni, potem ko je prestal oslovski kašelj?

Prav to bo tudi vzrok, da semtertje rabi besede, ki jih bo prosto ljudstvo vsaj ponekod težko umevalo. Ljudje bodo n. pr. težko vedeli, kaj je penovka, t. j. žlica, ki pobiramo ž njo pene jedi; mesto mlečna moka — mlečen močnik, sok; suhor (cviback) se imenuje tudi mlinci, suesovo listje večini bravcev ne bo znano.

Tudi nekoliko nemščizmov in drugih slovničnih napak se je vrnilo: težek bolnik, mi pravimo hudo ali nevarno bolan človek; z vodo namočena prtenina — v vodi namočena; čisto po nemščini je narejen stavek: Kdor ostane doma, ni na vojski ubit — ga ne ubijejo na vojski; pri polomih kosti — ako se polomijo kosti; nerodno

lišču, da niso zmagale takozvane »državne potrebe.« Kaj pa se zgodi povodom razprav o vladnih predlogah o pomnoženju mornarice in pa o gradnji novih kanalov, dokazala bo bodočnost. Voditelj odločilnega centra gledé prve predloge sicer še ni oddal določne izjave, toda iz dosedanjih govorov v zbornici je sklepati, da vlada ne bo imela lahkega dela.

V Španiji se zopet bližajo ministerski krizi. Minuli ponedeljek je Silvelova vlada sicer še prodrla kot zmagovalka pri glasovanju v nekem predlogu. Slabeje se je pa Silveli godilo pri glasovanju o predlogu njega nasprotnikov, naj se zmanjša število višjih uradnikov pri mornarski upravi in ostalim zmanjšajo plače. Predlog je bil vsled vladnega pritiska odklonjen s 101 proti 100 glasovom, toraj z večino jednega samega glasu. To gotovo ni zmaga.

Položaj na Kubi je za Amerikane skrajno neugoden. Vse prebivalstvo je nezadovoljno z njih gospodstvom in vrše se neki že velike priprave za upor. Najuglednejši domačini se pripravljajo na odločilno bitko za neodvisnost. V Washingtonu je ta okolnost že znana in v vojaških krogih se že posvetujejo o potrebnih korakih.

Socijalne stvari.

Delavsko zavarovanje zoper nezgode.

Deset let je, odkar imamo zakon za take delavske zavarovalnice. Tudi mi se trudimo pri nas, da bi ustanovili svojemu delavskemu ljudstvu zavarovalnico zoper nezgode, in zato je prav, da si ogledamo vsaj površno jedno že obstoječo zavarovalnico.

V Solnogradu imajo tako zavarovalnico, katero liberalci in soc. demokratje sicer grozno napadajo, pa je vendar jako poučna za nas. V zadnjih 10 letih se je med zavarovanimi zgodilo do 19.000 nesreč; če odračunamo lažje nezgode, amemo reči, da je ob teh nezgodah čez 2000 oseb v svojem obstanku bilo ali uničenih ali teško poškodovanih, in imajo torej v zavarovalnici pravico do dosmrtnega odškodovanja. 610 oseb je prišlo ob življenje, 308 udov, 526 otrok, 26 osivelih starišev objokuje smrt svojih hraniteljev. Zavarovalnica jih brani lakote in obupa.

Za te nesrečneže je izdala zavarovalnica 1419.630 gld., kar pa ni vse, ker skrbi tudi za prihodnost zavarovancev. Tu je vpeljan »zistem pokritja kapitala«. Poleg rent, ki jih mora izplačati zavarovalnica v slučaju nesreče, se založi kapital, ki zagotovi te rente. Koncem leta 1898. je bilo založenih 2.254.576 gld., ki so se v 10 mesecih tekočega leta pomnožili še za 300.000 gld. S tem kapitalom so pokrite le prihodnje rente za osebe, odškodovane od 1889—1898. tako da se je skupno izplačalo in za prihodnost založilo

povedano je: izmed 11 necepljenih so pa vsi umrli = vsi enajsteri necepljeni so pa umrli, ali necepljeni so pa vsi umrli; se vse da = se da; vapno = apno; števniki eden se rabi le samostalno, ako je pa v zvezi s samostalniki, se rabi le en n. pr. en kilogram, ne jeden kilogram; mesto čednost naj bi rajše rabil besedo snaga, čednost navadno pomeni to kar krepost; poznati kaj na čem = po čem; méče nav. méca; zrenica = zenica.

Semtertje tudi ne rabi pravilno določne in nedoločne oblike pridevnikov, tudi bi lahko stavil enklitike v zavisnih stavkih na prvo mesto.

Vendar pa so te napake le malenkost, zakaj g. pisatelj govori splošno zelo lep umljiv, priprost jezik, da človek knjižico lažje čita kot kako slabo povest. Nekateri izrazi so posebno lepi, čeprav nenavadni n. pr. penovka, slinavke, srebnike i. dr.

Kar se tiče splošne vsebine, je knjižica zlata vredna, želeli bi le, da bi jo ljudstvo prebiral in se iz nje učilo. Koliko nesreč bi se lahko obvarovalo, koliko stroškov si prihranilo! Mislamo da bi bilo zelo koristno, ako bi zlasti gg. duhovniki in učitelji priporočali to knjižico, saj imajo mnogo prilike, bodisi doma ali v šoli, in posebno ko se bo začelo izpraševanje, lahko gg. duhovniki opozore in pouče ljudstvo o veliki vrednosti in važnosti te knjižice. Dal Bog, da se uresniči naše želje!

za ponesrečence in njih vdove in sirote čez štiri milijone goldinarjev.

Ta ustanova pač še ni popolna, ker je tudi zakonodajstvo v zavarovalni stroki pri nas še zastalo, pa upati je, da se te koristne zavarovalnice v prihodnosti izpopolnijo in razširijo po celi državi.

Ravnik pred porotniki.

(Izvirno poročilo.)

Ravnik je izjavil, da ni hotel nič povedati, ko je že na njegovem domu Gorenjec pravil o umoru, ker se je bal nepotrebnih potov, ker je imel doma krvav ovratnik iz Kamnika in se bal, da bi ga utegnili najti in misliti, da je on Žvana ubil.

Predsednik opomni, da Ravnik najprej o Balantinovi gostilni ni hotel nič vedeti, ter vpraša Ravnika: Zakaj ste pred preiskovalnim sodnikom prve izjave preklicali?

Ravnik: Zato, ker sem vedel, da nobenega drugega ne pripeljejo.

Preds.: Kako ste mogli to vedeti?

Ravnik: Ko bi pravega krivca pripeljali, bi mene spustili. Ljubi gospodje porotniki, ko bi jaz Žvana hotel ubiti, bi ga ne ubil pri mostu, nego v gozdu.

Preds.: Tam pa ni nobene vode. Reklo bi se lahko takoj, da ni »utonil«, nego da je ubit.

Ravnik: Sunil bi ga lahko čez skalo.

Preds.: Na poti ni takih skal. Zločinec je Žvanu pobral samo velike bankovce, ker je vedel, da jih ima, drobiž in uro mu je pustil.

Drž. pravdnik: Ko ste bežali, zakaj niste šli k Balantinu.

Ravnik: Bal sem se.

Drž. pravdnik: Če ste se vi bali zase, zakaj se niste bali za svojega prijatelja?

Ravnik: Ko bi vedel, da se mu je kaj hudega pripetilo, bi šel k Balantinu.

Preds.: Zakaj niste pa pozneje nič o tem povedali?

Ravnik: Tudi o dogodkih v Kamniku sem molčal, ker sem se bal, da me žena ne zatoži pri sodniji. Danes povem.

Drž. pravdnik: Zakaj se vam je mudilo na vlak.

Ravnik: Radi žene.

Votant Wenger: Ali vam je znana pot?

Ravnik: Pot, po kateri sva šla, ne.

Votant Wenger: Potem pa ne morete trditi, da bi ga mogli drugod ubiti.

Predsednik: Zakaj ste šli pri Lukežiču ven?

Ravnik: Ker mi je bilo slabo.

Predsednik: Ni res, da bi bila oba skupaj, ko sta šla po poti. Ona dva moža nista videla dveh.

Ravnik: Nista prav videla, da sva bila dva.

Predsednik: Samo Žvan jih je vprašal. Vi ste se skrivali. Ali ste tekli nazaj?

Ravnik: Nekaj časa sem tekkel, potem pa šel do Otoč.

Predsednik: Pravite, da ste se žene bali, pa ste se pustili uklenjenega vlačiti okolu. Zakaj niste takoj naznanili?

Ravnik trdi, da je nedolžen.

Predsednik: Nedolžen človek ne laže tako kot vi.

Ravnik: Danes povem vse po resnici.

Predsednik: Najbolje bi bilo. Nedolžen človek se ne izgovarja tako nerodno. Tudi ste hoteli, da bi ono, kar ste vi povedali preiskovalnemu sodniku, povedal drug kaznjene.

Ravnik: Jaz sem nedolžen.

Predsednik: Zakaj ste rekli pri Lukežiču v Otočah, da bode 15 minut zunaj, ko ste šli iz gostilne. Ali ste vedeli, koliko časa bode slabost trajala?

Ravnik: 5, 10 ali 15 minut.

Prebero se ogledi. Naznanila, kako in kje so našli mrtvega Žvana, se strinjajo z dotičnimi točkami obtožnice.

Zasliši se Janez Pintar, delavec na drž. žel. Izjavi, da je onega ponedeljka videl na kolidvoru Ravnika in še jednega go-poda, s katerim sta se odpeljala na Gorenjsko.

Katra Ambrožič, šivilja v Kamnigoric, je govorila z Žvanom in Ravnikom v žel. vozu

Ravnik jo je spraševal po Janezovi Franci, svoji sestričini, ter tudi njo izpraševal, ako ima kakega ženina, pa mu je ona dejala: »Fantje samo plavšajo«. V Podnartu je hotel Žvan izstopiti, da bi pri Pogačniku plačal nek račun, Ravnik pa mu je dejal: Nikar sedaj ne hodi, boš pa nazaj grede šel.

Priča Anton Lukežič, gostilničar v Otočah, govori v kroparskem dijalektu in živahnimi gestami, kar vzbuja veselost. Ravnika spozna in pravi, da je pil pri njem z Žvanom. Ravnik je dejal Žvanu, da ga bo pri Bolantinu počakal, on pa bode šel v Kamnogorico. Ravnik je natakaj, Žvan pa ni hotel več piti ter je priči vina privoščil.

Predsednik: Ko je Ravnik šel za nekaj časa iz gostilne, ali je bil bled, kakor bi mu bilo slabo?

Priča: Rudeč je bil in lepe barve. Pove, da je Ravnik pri konfrontaciji v Otočah pokleknil predenj, roke vzdignil in trdil, da ni bil nikdar v njegovi gostilni češ, ako je kedaj bil pri njem, naj se zemlja odpre in ga požre. Priča pa mu je že tedaj dejala: »Ta pravi je, samo malo bolj bled!« Priča pravi, da ob poti ni takih strmin, da bi se koga pahnilo čeznje, strmine so nad potjo in bi moral nanje lezti.

Ravnik: Šrange so.

Votant Polec: Od cerkve naprej ni nobenih šrang.

Dr. Furlan: Ali je pot samotna in gosto obraščena?

Priča: Samotna je, gosto obraščena pa ni.

Predsednik: Ali je moral Ravnik iti za cerkev, ako mu je bilo slabo, ali ni ondi hiš?

Priča: So.

Predsednik: Ali pa ni takoj za vašo hišo dreves? Torej mu ne bi bilo treba hoditi tako daleč.

Priča pritrdi predsedniku.

Dr. Furlan: Ali je bil Ravnik kedaj prej pri vas, da bi za vse to vedel?

Priča: Ne.

Votant Polec: Vsaj je na Lipnici služil!

Predsednik Ravniku: Bili ste zelo blede pri zaslišavanju v Otočah in ves čas preiskovalnega zapora.

Ravnik: Je lahko človek bled, če je po nedolžnem zaprt.

Priča Anton Hrovat in njegov sin izjavita, da sta šla tistega večera ob 1/7. uri iz Kamnigorice na Dobravo in sta pri Jožefovem znamenju nekoga srečala, ki jih je za pot v Kamnigorico vprašal. Srečala sta samo jednega, ne pa dva, nekaj trenutkov prej pa sta slišala pogovor.

Ravnik trdi, da priča v temi ni prav videla. On je bil ob Žvanovi strani.

Nadaljuje se zaslišanje prič.

Pred pričo Mat. Koželjem ste šli na Dobravo prejšnji priči. Tudi to pričo je Žvan vprašal radi poti. Bil je sam. Prižgal je žveplenko in v svitu ga je videl.

Predsednik Ravniku: Kje ste vi bili.

Ravnik trdi, da je že tedaj šel na stran.

Predsednik: To je bilo bolj spodaj na ovinku.

Priča: Pet nas je šlo po poti, pa smo vedno le enega srečali.

Dr. Furlan: Ali je bila tema, da bi brez žveplenke ne videli obraza Žvana?

Priča: Da.

Dr. Furlan: Zakaj bi se torej Ravnik skrival?

Slično izpove priča Jakob Koželj.

Priča Fran Horvat je videl, ko je nekdo v stran zavil na ovinku od moža, ki ga je potem sam vprašal za pot, in sicer na desno stran.

Predsednik: Ravnik trdi, da na levo. Na desni strani se pride k mostu.

Priča ni slišal nobenega upitja.

Popolnoma v soglasju s temi pričami je priča Matevž Drol.

Priča Raznožnik je videl v vlaku Ravnika in Žvana skupaj in se mu je čudno zdelo, da je Žvan izstopil v Otočah.

Priča devetletna Pavla Hrovat je prva zapazila mrtvega Žvana pod lipniškim mostom.

Priče Martin Horvat, Anton Debelak in Jože Benedičič so bile prve na mestu

Žvan je bil malo umazan od peska. Izpovedo v soglasju z opisom v obtožnici.

Orožnik Al. Šafarič iz Kroke je takoj, ko je zvedel, da sta moža izstopila v Otočah, sumil, da mora storilec znan biti v tem kraju. Dobil je Ravnikovo sliko in se pripeljal v Ljubljano, kjer je dobil policijskega stražnika Večerina, ki je tudi poznal Ravnika.

Poslal je Večerina k Ravniku poizvedovat, ker pa Večerina dalje časa ni bilo nazaj, je šel sam proti Ravniku ter srečal v Kolodvorskih ulicah že Večerina in Ravnika. Ravnika je poznal in mu je Ravnik dejal: »Ali smo kaj«. Ravnik je govoril o Žvanu, da ga je spremil do Figabirta, da je bil pozneje skupaj z gospo Borštnik. Šla sta z Večerinom tudi k Borštnikovki, ki je najprej štirikrat rekla, da ni bila z njim skupaj, potem pa dejala, da je bila. Ko sta ga aretovala, se je Ravnik ustrašil. Dejal je: »Ali mislite, da sem ga jaz ubil?« V žepu je imel 139 gld. 98 in pol krajcarja.

Dr. Furlan: Torej ni imel nič skritega.

Priča opiše prizor s postreščkom št. 20 ter pravi, da ko bi Žvan res vpil na lipniškem mostu, bi ga moral Miklavčič v bližini slišati.

Predsednik konstatuje, da je ura ubitega Žvana kazala, ko so jo dobili iz vode, pol 8. Urar Čuden je dejal, da se je stekla in ni bila navita.

Stražnik Večerina pravi, da mu je Ravnik dejal tedaj, ko ga je vpraševal o Žvanu, da je bil to njegov velik prijatelj. Njemu je v nasprotju s poznejšo izjavo napram orožniku dejal, da je Žvana spremil na kolodvor. O izpraševanju je dejal: Fantje, mogoče, da to na mene leti.

Ravnik: Ali niste dejali prvič, ko ste bili pri meni: Ako taji, da ste bili na Gorenjskem, homo že zvedeli od konduktarjev.

Priča to potrди.

K priči Antonu Ažmanu, poštnemu slugi, stanujočemu v Kolizeju, je prišel Ravnik vprašat za stanovanje Jugovičev. Priča mu je pokazal stanovanje Jugovičev.

Priča Jugovič pravi, da mu je Ravnik dejal, naj nikar ne pove, da ga je videl na Gorenjskem, ker njegova žena »ajtra«. Ne pove naj to ni orožnikom, ni policajem, če bodo mogoče o tem izpraševali. Dal mu je 5 gld. Priča ne ve, ako je bil Ravnik tedaj na Gorenjskem, ker ga ni videl v obraz. V Otočah je stopila v voz samo jedna oseba.

Votant Polec Ravniku: Zakaj ste rekli priči, naj ne pove orožnikom in policajem.

Ravnik: Da bi žena ne zvedela.

Votant Polec: Ali je žena pošiljala policaje okolu?

Ravnik: Vsaj so se pri meni pogovarjali o Gorenjskem.

Dr. Furlan konstatuje, da je Ravnik tajil, da ne ve za Bolantinovo gostilno tedaj, ko je sploh vse tajil.

Ravnik: Da.

Prebero se dosedanje kazni Ravnikove. Večkrat je bil radi netočnosti kaznovan tudi pri vojaki.

Obravnava se je nato končala, ter se je nadaljevala včeraj dopoldne.

Prvi je bil zaslišan Janez Kraiger, brusač, ki je izjavil, da dotični ponedeljek Ravnik ni z njim govoril. Žena je bila na Ravnika vedno huda, ker je vedno »sem ter tje hodil«. Ravnik se jo je časih zelo bal.

Predsednik: Ali ima Ravnik rad ženske?

Priča: O seveda jih ima. (Smeh.)

Mica Arh, dekla pri Ravniku, pravi, da je v ponedeljek 9. oktobra prišel Ravnik domov okolu 9. ure zvečer ter da sta se z ženo prepirala. Prepirala sta se večkrat.

Janez Zorman, posestnik v Spodnji Šiški: Okolu 2. ure popoldne usodnega ponedeljka je bil pri meni Ravnik, ob 4. uri ni bil pri meni. Z Ravnikom ni rad občeval radi njegove ženske družbe in ker se je posebno o Borštnikovi slabo govorilo.

Prebere se izjava markerja Skala iz »Narod. kavarne« ki je seve — nemška. Pravi, da Ravnika ni bilo tistega ponedeljka v kavarni.

Franc Slivar, postrešček št. 20, je prenašal pošte mej Ravnikom in Borštnikovo. Tisti dan mu je naročila Borštnikova, naj reče Ravniku, naj pride ob 1. uri popoldne v »Miramar«. Zdela se mu je to »ena politiš reč«. Dejal mu je Rav-

nik, da ne more iti h »Miramar«, ker ima Žvana tukaj. Borštnikova se je potem sama odpeljala ter naročila, »da bo tudi ona šla jutri z njim v Kamnik«. Okolu pol 3. ure je govoril z Ravnikom, potem ni tisti dan več govoril z njim. V sredo okolu pol 7. ure je Borštnikova naročila, naj pride Ravnik k njej. Ravnik je dejal, da ne more, in naročil mu, naj reče Borštnikovi, naj odgovori, ako bo de kdo zanj vprašal, da sta bila ob tričetrt na 5. uro pred novo vojašnico, da je on potem šel v »Narodno kavarno«, ona pa k dr. Majaronu. Potrди, da ga je Ravnik pri aretovanju res nagovoril.

Ravnik: Tako sem res prvič govoril, sedaj sem pa po pravici povedal. Pravega roparja gotovo niso iskali.

Predsednik Ravniku: Zakaj pa hodite vedno od doma, ako je žena tako huda. Ali je to treba?

Ravnik: Seve ni treba in ne prav. Če bi bili Vi, gospod, kedaj videli mojo ženo, pa bi videli, kako je huda.

Priča Martin Loboda, privatje iz Ljubljane, poroča, da se je 9. oktobra peljal v Trst, da je vzel za Borštnikovo v najem krčmo. Najemnino bi morala Borštnikova takoj plačati. Borštnikova je prišla k njemu in Ravnik ter sta potem v uti na vrtu sama govorila. V Trstu je bila prej Borštnikova z Ravnikom ki se je ondi izdajal za njenega brata. Denarja za najemnino plačatini imela. Premoženja B. nima nič, dasi ima dve hiši, in je vedno v denarnih zadregah.

Marija Borštnik izjavi, da je poznala Ravnika kakih 9 mesecev. Pri kosarni v ponedeljek nista govorila, pač pa drugi dan. Butelje vina mu je tedaj dala, da bi jih prodal. Tisti ponedeljek ni hotel z njo iti v Zalog, ker je dejal, da ima tu nekega gospoda, s katerim konje kupujeta. V Trstu je bila z Ravnikom skupaj.

Predsednik: Kako pravdo ste imeli z njegovo ženo?

Priča: Vsaj vam je znano.

Prebere se dotični sodni akt. Žena Ravnikova je tožila Borštnikovo radi ljubavnega razmerja z Ravnikom. Borštnikova je baje dejala: Jaz sem si Blaža za šocelna izbrala, pa ga ne pustim. V tožbi je dalje trditev, da sta hotela obtoženi in Borštnikova iti v Trst in da je hotel Ravnik vsled tega ženo zapustiti. Hodil je v nje stanovanje in jedenkrat sta skupaj šla na — sv. Višarje. Borštnikova je bila oproščena na podlagi Ravnikove izpovedbe. Radi različnih psov Marije Ravnik Borštnikovi, tožila je prvo Borštnikova, a je tožbo umaknila.

Preds.: Kako vino je bilo v buteljah?

Priča: Eno fajn vino.

Preds.: Qd kod?

Priča: Iz Budimpešte. (Smeh.)

Votant Polec: Koliko bi morali dati v Trstu za gostilno?

Borštnikova: Okolu 460.

Votant Polec: Ali bi morali takoj plačati?

Priča: Ne, vsako četrletje.

Preds.: Ali ste imeli denar?

Priča: Seg a že dobi. Pove, da Žvan ni nikdar z njo govoril.

Predsednik grozi priči z zaporom, ker je v nasprotju z izjavo Lobode, ako ne pove resnice. Na to izjavi priča, da bi morala samo stanovanje plačati vsako četrletje, gostilno pa takoj. O tem, da Ravnik hišo v Kamniku prodaja, ji je Ravnik pravil ter dejal, da ga je nek prijatelj v to poblastil.

Drž. pravdnik: Zakaj ste dejali orožniku Šafariču, ko vam je povedal, da se gre za važno stvar, da ste bili v ponedeljek popoldne skupaj z Ravnikom?

Priča: Mogoče, da sem dejala.

Drž. pravdnik: Zakaj?

Priča: Tega ne vem.

Drž. pravdnik: Po kaj ste šli z Ravnikom na sv. Višarje?

Priča: Na božjo pot. (Smeh.) Ženski je tako težko sami hoditi.

Zasliši se zopet postrešček Sitarin pravi, da je natakariči pri Šafarju dejal, da je Ravnik neoženjen, v »špasu«. Obljubi, ko ga predsednik pošeno ozmerja, da bode v prihodnje take špase opustil. Bil je v ponedeljek 9. oktobra zvečer pri Ravniku in Ravnika je žena kregala. Poznal je

Ravnika, da je močan in hude jeze. O Kamnigoričici ni nič žena govorila.

Porotnik Jenko: Ali ste videli, da je on ženo pretepal?

Priča: Videl nisem, žena je večkrat pravila in kazala udarce.

Drž. pravdnik: Ali ni žena Ravnika vprašala »Kje imaš Žvana?«

Priča: Da. Odgovoril je ženi, da se je Žvan odpeljal, on pa da je bil v Ljubljani.

Dr. Furlan predlaga, da se Ravnikova sestridina brzojavno pokliče k pričevanju, ker na poziv ni prišla. Sodišče je predlog zavrnilo.

Dr. Furlan si pridrži ničnostno pritožbo.

Priča Anton Pogačnik, župan v Podnartu, je bil v kupčijski zvezi z Zvanom, ki mu je bil dolžan 450 gld. V nedeljo 8. oktobra, ko se je peljal v Ljubljano, se je Žvan oglasil radi plačila pri njem, a priče ni bilo doma.

Predsednik: Ta denar je tedaj imel Zvan pri sebi in mu je Ravnik preprečil, da bi v ponedeljek izstopil v Podnartu.

Priča Alojzij Taškar, portir na južnem kolodvoru: Okolu 1 ure 29. septembra pop. je prišel na kolodvor in ga prosil, da mu ni treba povedati, da ga je videl na kolodvoru. Dal je za pijačo. Telegrafoval je na Žvana: Pridi me čakati, jutri pridem ob 1/2. Šel je potem v Trst in dejal, da naj pove, da se je na Gorenjsko peljal, ne pa v Trst.

Ravnik: Takrat sem smel iti na Gorenjsko.

Predsednik: Prej ste drugače rekli.

Jož. Bizovičar, molar v Ljubljani, je prišel 10. oktobra okolu 6. ure k Ravniku. Ta ga je peljal v klet. Pokazal mu je butelije. Pokazal mu je stianjen papirnat denar. Bilo ga je precej. Ravnik mu je dejal: »Vidiš Jože, znati se mora!« Ravnik je bil malo vinjen.

Ravnik: Na šrangi sem plačal in sem nekaj denarja utaknil v žep.

Votant Polec: Zakaj ste rekli »znati se mora!«

Ravnik: Nisem rekel radi denarja, ampak radi vina, ki sem ga dobil.

Dr. Furlan: Ali je bil tako pijan, da bi ne vedel, kaj dela?

Priča: Je bil.

Dr. Furlan: Ali je on točil in luč držal.

Priča: Da.

Dr. Furlan: Torej ni bil tako pijan.

Priča Rasberger pove, da ga je jedenkrat dobil »pri Ribču« pod streho. Slišal je korakanje pod streho. Misli je, da je prišel njegov znanec Žitnik spat. Šel je pogledat, videl človeka, s katerim sta se spoprijela. Neznanec je vdaril po svetilki in mu jo zbil iz roke. Priča je upil: »Kdo je?« na kar mu je neznanec dejal: »Beži, da te ne sunem!« Zvalila sta se na tla. Ko je pričel klicati »Luč!«, prihiteli so ljudje. Prišel je stražnik in spoznal Ravnika. Borštnikova ga je hotela tožiti. Ravnik je šel k njej ter jo prosil. Tedaj sta se spoznala.

Ravnik pravi, da je priča precej pridejala. On je hotel k natakariči Neži Mirt, ki je pod streho stanovala.

Priča Neža Mirt je izjavila, da jo je zasledoval, a brez vspeha. Rekel ji je, da jo bode vzel. Nekoč so ga dobili pri njeni sobi.

Priča Marija Zamejc, bivša natakariča pri Blumauerju, se je hotela s svojim fantom odpeljati v Ameriko. Na Jesenicah se je skesala in se vrnila v Ljubljano. Šla je h Kozlerju, tam je pokazala natakariči 190 gld., katere je imela za pot. Od natakariče je to zvedel Ravnik. Poslal je ponjo, naj pride k Fantiniju. Prišla je. Povedal ji je, da jo čaka njen fant pod Rožnikom. Hotel je iti z njo peš pod Rožnik, ona pa je poslala po fija-karja in se sama odpeljala. Do 5. ure je čakala pod Rožnikom, kakor ji je Ravnik naročil. Ravnik je prišel za njo, a ni nič posebnega povedal. Ona se je odpeljala nazaj v mesto in ni pustila, da bi se izvošček sam vrnil, kakor je hotel Ravnik.

Ravnik je v preiskavi dejal, da nič ne ve, zakaj se je ona pod Rožnik peljala in zakaj je on prišel za njo. Njen fant mu je bil baje dolžan 30 gld., a se je dokazalo, da ga niti ne pozna.

Postreščku Tomažu Rekarju je Ravnik naročil iti po Zamejce h štev. 6. Rekel mu je, da ima od nje dobiti 38 gld. Tega ji naj nikar ne pove. Odpeljala se je z izvoščekom, priča pa je še

z Ravnikom po »Zvezdi«. Dejal mu je čez nekaj časa, da je že plačala mu dolg, potem pa: »Ondi je nek gospod, ki naju ne sme videti skupaj«. Potem sta se ločila.

Zasliši se izvoždek Štebi, ki je vozil Zamejec. Pod Rožnik je prišel tudi Ravnik, ki ga je poklical, ko je pa stopil priča proti njemu, je skočil skozi okno in zbežal. Potem se je zopet vrnil in nagovarjal natakario, da bi šla v hrib, njega je pa pošiljal domov.

Ivan Ogorelec, krčmar v Ljubljani, pravi, da je Ravnik vsprejel za Žvana plačilo za mrvo od Val. Prešerna iz Siške.

Priča Val. Prešeren potrdi, da je Ravniku izročil 38 gld. za seno. Priča pojasni, da se Ravnik ni toliko bal, da bi žena vedela o njegovih potih po Gorenjskem, ker mu je nekaj dni prej dejala, da sta z Žvanom na Gorenjskem.

Ravnik: To sem ji dejal takrat, ko sem šel z Borštnikovo v Trst.

Zagovornik predlaga, da se o Žvanovi ženi zaslišijo izvedenci in priče o njeni blaznosti.

Sodišče odkloni.

Žvanova žena se najprej ne priseže. Izjavi: Ravnik je prišel večkrat k Bobenčku. Žvan in ona sta spala večkrat pri njem, ko sta zapustila gostilno. O svojem bivanju v Kamniku ji je dejal Žvan, da je hotel iz Kamnika, pa sta ga Ravnik in Sitar silila, naj ostane. Svarila ga je pred Ravnikom in dobila odgovor: »Meni strašansko strežela«. Priča se je nato pričela jokati. V vestiji je imel Žvan shranjenih čez 800 gld. Tako se ji zdi. Nato se priča zapriseže.

Slede izjave dr. Jelovška, dr. Schusterja, prof. Belarja in dr. Kramarja. Iz izjav sledi, da je bil Žvan ubit s kakim »todšlagerjem« ali slično stvarjo, da ga je morilec usekal na sence z nekako rutino. (Ravnik je bil sanitetni vojak.) Ravnik je pri preiskavi imel odrt kazalec in nek odtisk na nogi. Ko bi Ravnik padel na nos, bi se mu takoj poznalo. Krvni sled se vidi na desnem bregu Lipnice, Žvan pa je v vodi ležal na levem bregu. Utonil ni. Udaril ga je morilec zavratno od zadaj. Na manšetih njegovih so našli sled od človeške krvi, ki je bil izmit z milom, dalje so našli krvi sledove na telovniku in desnem rokavu.

Ravnik: Ko bi bil jaz storilec, bi obleko in srajco skril.

Predsednik: Ali ste videli krvave sledove?

Ravnik: Ne.

Predsednik: Pa ste jih z žajfo odstranjali. Pač niste mislili, da vas bodo dobili v tako kratkem času.

Ravnik: Zakaj ne.

Prebero se neugodni uradni glasovi o Ravniku. Sin je starišev, ki poznajo tatvino.

Obravnava se je prekinila okoli 1 ure popoldne in nadaljevala ob 1/2, 4 uri popoldne.

Zaslišala se je došla Ravnikova sestričina, ki je potrdila razmerje z obtožencem.

Sodišče je stavilo porotnikom vprašanje, je li Blaž Ravnik kriv, da je Žvana s tumpastim orodjem, z namenom ga usmrtiti in se njegove lastnine polastiti udaril po glavi tako, da je vsled tega smrt Žvanova nastopila, in se potem polastil njegove lastnine.

Nato je drž. pravdnik dokazoval krivdo obtoženega ter je zagovornik dr. Furlan navedel vse slučaje, ki so govorili zanj.

Opozarjal je na vzgled, iz sosesčine ljubljanskega okraja sv. Jakoba, kjer je bil gostilničar vlgo. Matije obsojen roparskega umora, provzročnega s tem, da je umoril svojega lastnega gosta, ki je prenočil pri njem. Celo sodišče bilo je prepričano, da je gostilničar Matije morilec, in nihče ni dvomil nad tem, kajti okoliščine bile so sumljive, njegov zagovor bil je prezmeden in ljudski glas kazal je nanj kot krivca. A po preteku 10 let izkazala se je njegova nedolžnost, ker je priznal neki Italijan na smrtni postelji svojo krivdo. Dokazoval je potem, da je vse dokazano gradivo, ki se je proti Ravniku zbralo, sicer sumljivo, in pride konečno do sklepa, da nikakor ni izključeno, marveč da je jako verjetno, da je Ravnik popolnoma nedolžen in da je pravi morilec kedo drugi.

Ravnik je tudi sam posegel vmes. Obrnil se je proti porotnikom, katerim je govoril: Dragi

gospodje porotniki! Ko bi bil jaz kriv in bi bili krvavi sledovi od Žvana, bi srajco proč vrgel. Če bi bil hotel Žvanu denar vzeti, bi mu ga bil vzal, ko je bil v Kamniku pijan in sem ga spravljal spat, ali pa v nedeljo, ko je prenočeval pri meni in sem ga pijanega spravil v sobo, kjer so prenočevali drugi tuji. Sumilo bi se, da so mu denar ti vzeli. Ne bi ga vodil na Gorenjsko umorit, ker je bil na sejmu, in nisem mogel vedeti, ako ima še kaj denarja. Pravijo, da je pripraven kraj, kjer bi ga ubil, pa bolj pripravno bi še bilo ubiti ga v gozdu, vsaj je bil Žvan namenjen k Balantinu in bi jaz ne mogel vedeti, ako ga bočem od tu mogel spraviti naprej. Krvavi sledovi izvirajo iz Kamnika. Zatrjeval je na ves glas svojo nedolžnost ter govoril s sigurnim krepkim glasom. Jedino, kar je pričalo o njegovih skrbah, ste bili veliki črni progi pod očmi.

Zagovornik dr. Furlan je na zopetna dokazovanja drž. pravdnika kazal še na to, zakaj ni prišel obtoženi Žvanu na pomoč. Klic Žvanov »Blaž, teci, teci!« se lahko tolmači, da je Žvan se oprostil napadalcev in potem Ravnika pozival, naj beži proč Ravnik si je pri teh besedah brisal z robcem oči.

Porotniki so soglasno na stavljen vprašanje odgovorili z »Da!«

Predsednik Ravniku: »Kaj imate opomniti!«

Ravnik z jokajočim glasom: »Jaz sem nekriv!«

Predsednik: O tem se sedaj ne bomo več menili.

Ravnik: Potem pa prosim za milostno sodbo. (Senzacija.)

Sodišče je obsodilo Blaža Ravnika na smrt na vešalih.

Ravnik je že vedel, kaj ga čaka, zato ni pokazal pri tem izreku nobene presenečenosti, ter je obsodbo začul mirno. Potem se je vsedel ter si čez nekaj časa zopet prišel brisati oči.

Sodišče je ob jednom izreklo, da mora povrniti uropano svoto 400 gld. ženi umorjenega (vdova Žvana je zahtevala svoto okoli 900 gld.), ostale njene zahteve gledé preskrbovanja otrok in odškodnine 1000 gld. pa je zavrnilo na civilno pravno pot.

Sodni dvor je na to odšel iz dvorane, občinstvo pa se je vsulo čez ograjo proti Ravniku ter ga obkolilo. Ravnik je sedel na klopi in poslušal prigovore svojega odvetnika.

Izjavil je, da hoče pripoznati.

Sodni sluga: Pravi, da le zato, da bi se rešil smrtne kazni, da je pa nekriv.

Končno pravi Ravnik zagovorniku, da pripozna rad svojo resnično krivdo.

Sodni dvor se vrne v dvorano.

Predsednik Ravniku: Kaj želite?

Ravnik: Prosim, da me pomilostite.

Predsednik: Družega nič. Ali ste vi umorili Žvana?

Ravnik tiho: Da!

Predsednik: Bilo bi bolje za vas, da ste prej povedli. Kje je denar?

Ravnik ne da nobenega določnega odgovora. Zagovornik mu prigovarja, naj pove resnico, ako si hoče rešiti življenje.

Ravnik: Ko sem se vrnil v Ljubljano, videl sem na kolodvoru v Šiški dva orožnika. Mislim sem, da že mene čakata. Hitro sem šel, potegnul iz denarnice 210 gld., ostalo pa vrgel na Koslerjev vrt.

Prigovarja se mu, naj pove, ako ni denar dal Borštnikovi, ker njegova trditev ni verjetna.

Ravnik dalje pove, da je Žvana ubil s hrastovim kolom, ki je dobil pri mostu in da mu je dal samo jeden udarec.

Predsednik: Potem ste ga nesli k vodi na levo stran.

Ravnik: Sam je tje skočil, ko sem ga udaril.

Končno se vda, da ga je po udarcu Žvana oropal in ga vlekel k vodi.

Votant Polec: Ali niste v vlak, ko ste bili sami v kupeju, pogledali, koliko ste mu oropali.

Ravnik: Ne.

Predsednik: Ali je denar, ki so ga pri

vas našli oropan in tisti, ki ste ga pokazali Bizovičarju.

Ravnik: Da!

Predsednik: Ali ste zadovoljni, da damo denar Žvanovi nazaj?

Ravnik: Da. Vsaj ni moj.

Predsednik: Zakaj ste denarnico proč vrgli?

Ravnik: Sem mislil, da me zasledujejo.

Votant Wenger: Vam nič od srca ne gre.

Zagovornik Ravniku: Kaj ne, da vam je žal.

Ravnik: Seve mi je žal. Moral sem biti popolnoma zmešan. Izjavi, da bo vse po pravici povedal danes pred preiskovalnim sodnikom.

Ravnika sta nato odvedla dva sodna sluga. Občinstvo se je gnetlo okoli njega in nekdo ga je sunil v hrbet ter zaklical »Morilec!« Ravnik se je stresnil. Žena Žvanova je šla k preiskovalnemu sodniku in povedala, da so bili v listnici umorjenega različna pisma. Ko bi kdo pobral listnico, bi takoj vedel, čegava je.

Danes je Ravnik glede denarja, ki ga je »našel« pri Žvanu, kakor čujemo, nastopno razodel: 410 gld. je prinesel seboj, 110 gl. si je obdržal, 300 gl. je pa skril za tram v svoji drvarnici v Ljubljani. Popoldne sta bila dr. Travner in dr. Furlan ondi, a nista ničesar našla. Popoldne je Ravnik moral v njuni družbi na svoj dom v Kolodvorskih ulicah, da pokaže, kje ima skrit denar. Ženo njegovo so za nekaj trenutkov od doma odstranili.

V drvarnici so dobili 400 gld. Ravnik je segel sam po denar in ga izročil preiskovalnemu sodniku. Ves čas se joče in zatrjuje: »Strašno mi je žal. Ne vem, kaj me je zmotilo, da sem storil to neumnost.«

Mnogo se govori po Ljubljani, da bi bil Ravnik tudi Stedryjev morilec. Ravnik je nekoč služil v Doberletovi hiši, kjer je Stedry imel pisarno, za hlapca, ob času Stedryjeve smrti pa je bil sanitetni vojak. Kakor znano, vojaška bolnica ni daleč od Doberletove hiše v Frančiškanskih ulicah.

Tedenski koledar.

Nedelja, 17. decembra: 3. adventna, evang. Janez Krstnik pričuje o Kristusu. Jan. 1. Lazar sp. — Ponedeljek, 18. decembra: Pričakovanje por. M. D. — Torek, 19. decembra: Nemezij p. m. — Sreda, 20. decembra: Adelajda kralj. Kvatre. — Četrtek, 21. decembra: Tomaž sp. — Petek, 22. decembra: Demetrij m. — Sobota, 23. decembra: Viktorija d. — Solnce izide 20. decembra ob 7. uri 46 min., zaide pa ob 4. uri 12 min. — Lunin spremín: Ščip 17. decembra ob 2. uri 29 min zjutraj. — Musica sacra v nedeljo, 17. decembra: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Četrta maša, zl. Jan. Nep. Škroup, graduale A. Foerster, offertorium dr. Fr. Witt. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Missa: »Tota polchra es Maria« v F-dur zl. P. A. Hribar, graduale »Qui sedes, Domine« zl. Ant. Foerster, ofertorij »Benedixisti« zl. dr. Fr. Witt.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. decembra.

(Dr. Krekov govor v proračunskem odseku.) Posl. dr. Krek je v proračunskem odseku v obširnem in temeljitem govoru v velikih, značilnih potezah načrtal položaj slovenskega naroda v raznih kronovinah ter prišel do sklepa, da mu je sedanja vlada nasprotna in da ji zato izrekó slovenski poslanci pri glasovanju o provizoriju svoje nezaupanje. Omenjal je razmere po posameznih kronovinah, kritikoval je postopanje deželne vlade kranjske zaradi prepovedi učenja ruskega jezika; slikal tožne razmere na Koroskem, Štajerskem in Primorskem; načrtal je pa tudi smer, katero bi morala država zasledovati na jugu s tem, da bi podpirala složno delovanje Slovencev in Hrvatov. Govor je jako zanimiv in informativen, zato ga v prihodnji številki objavimo v celoti.

(Javno predavanje.) Prihodnjo sredo ob polu 8. uri zvečer bode predaval v »Katol. domu« č. g. kanonik Sušnik. Vstop prost. — Odbor »Slovenske kršč. soc. zveze«.

(Razdelitev obleke.) Odbor gospej vabi vse dobrotnike k razdelitvi obleke in čevljev ubogim učenkam in učencem tukajšnjih mestnih ljudskih šol. Razdelitev se bo vršila v nedeljo dne 17. decembra t. l., ob 11. uri dopoldne v telovadnici I. mestne deške šole (Komenskega ulice).

(Na župnijo sv. Bolfenka pri Središču) je bil umeščen č. g. Ivan Zadravec.

(Umrli je) dne 13. t. mes. zjutraj ob 4. uri v Št. Ilju nad Mariborom ondodni nadučitelj gospod Karol Sorko in bil včeraj dopoldne pokopan. Pokojnik je bil vzgleden šolnik, čist značaj in vnet rodoljub. N. p. v m. l.

(Zopet obsodbi celjskih razgrajalcev.) Dan na dan obsojata naši sodišči razgrajalce, pretepače, hujšakače itd. zaradi izgrediv izza češkega obiska. Jako čudno je pri vsem tem, da so obsojeni vedno le Nemci, vkljub temu, da so stavili Slovence kot morilce, roparje in Bog si ga ve kaj še v javnost. Dobro je pri vsem le, da poznajo tudi izven-celjski Nemci svoje kljukce in pseudo-londsmane iz Celja, katerim nič kaj ne verjamejo. Kaj bi mislili le pošteni Nemci, ko bi se sedaj prepričali iz sodnih izrekov, kakšni junaki da so tukajšnji boljši (?) Nemci. Danes je zopet govorilo okrožno sodišče zaslužno — pa milo — razsodbo nad nemškim akademikom Donau. On je na dan 8. avgusta začel napade in je v dokaz svojega vandalskega pokolenja si izbral za žrtev gospoda dr. Dečko. Hvala treznosti in mirnosti le tega ter pomoči od strani gospoda Perdana je dobil gospod dr. Dečko le lahko poškodbo na roki, s katero je udarec prestrigel. Za vse junaštvo je priznalo okrožno sodišče Donau-u tedenski zapor, ga obsodilo v povrnitev kazenskopravnih stroškov in v poplačanje odškodnine 10 gld. na gospoda dr. Dečko. — Dr. Riebl v Celju pa je bil radi obrekovanja in žaljenja slovenskega zdravnika dr. Praunseisa in drugih obsojen na 200 gld. globe, oziroma eden mesec zavora.

(Naša glasba.) Pravijo in to je dognano, da je, bodisi knjiga ali skladba, priljubljena in recimo, „da pride tudi do veljave“, če ji je treba več izdaj. Ko sem pred nekaj časom ocenjal stvarno in brez ozirov najnovejšo litanijo presvetega Srca Jezusovega župnika Lavtižarja, niti vedel nisem, da so vsi iztisi prve izdaje že oddani ter da je izšla že tekom par tednov druga izdaja. V nas Slovincih se to, saj kar glasbena dela zadeva, doslej še ni primerilo. Kompoziciji Lavtižarjevi — y. pravi, da ni prišla do veljave — se je to prvi primerilo v tako kratkem času! Ko sem poslal »Slov«, oceno, sem prav težko pričakoval, kaj poreče naš veščak Förster v »Glasb«, In — ocena Försterjeva in moja — si parva licet componere magnis — si podajate roki! Dovolj... Izvajanje teh litanij bi pač imelo nekaj pomislekov, a litanije same ne! Odgovori niso zloženi za moški — ampak za mešani zbor. Za moški zbor so jih — bržkone — gg. bogoslovci sami priredili v precej nizki in poleg tega seveda sostavni leži. Vse se je slišalo tako, kakor temen burdon pri orglah. Tudi harmonizacija je bila na nekaterih krajih precej drugačna, da ne rečemo trivijalna. Ako se opušča moll-trizvok druge stopinje in nadomešča z glavnim septimnim akordom — to je gotovo hud vdarec za skladbo in skladatelja. Odgovore smo torej določno pričakovali na koru. Kako nebeško lepo bi se bili slišali odgovori: „usmili se nas“ v dvoglasnem zboru č. gg. Uršulink s premiljevanjem orgelj! Do duše ginjen bi bil y. kakor so bili moji župljani in so vselej, kadar slišijo te krasne litanije. Suum cuique! Kritika je potrebna, a naj bo stvarna in ne pretirana, najmanj pa — nervozna.

Idem.

(Deželnozborska volitev v Feldbachu) na Štajerskem je predvčeraj, 14. dec. zelo ugodno izpala za katoliško ljudsko stranko. Izvoljen je bil nje kandidat I. Krenn s 168 glasovi proti 42, ki jih je dobil bauernbündler Clement. Bauernbündlerji so se posluževali najhujših sredstev, ponujali denar, ponarejali volilne oklice, celo pečat volilnega odbora katoliške ljudske stranke so ponaredili, da bi volilce zbegali; na volišču so nasprotnike, zlasti duhovnike psovali, breali in pretepali. Značilno je za nemške nacijonalce, da se celo bahajo v svojem glasilu s takimi surovostmi.

(Zbirka ljudskih iger.) Dolgo časa že, zlasti pa, odkar se je med Slovinci tako bujno začelo razcvitati društveno življenje, se je pogrešalo prav

občutno dobrih tiskanih ljudskih iger, primernih za občinstvo, ki išče zabave v naših koristnih ljudskih društvih. Bilo je sicer že nekaj takih iger v rokopisih, a vedno prepisavanje je bila težavna in zamudna stvar, velikrat celo ni bilo mogoče dobiti igre na posodo itd. Zato si je »Slovenska kršč. soc. zveza« pri svoji ustanovitvi stavila nalogo, kar najprej odpomoči temu nedostatku. Danes je izdala I. snopič »Zbirke ljudskih iger«. Prvi snopič prinaša tri igre: »Pravica se je izkazala«, burka s petjem, spisal dr. J. Ev. Krek, »Zamujeni vlak«, šaloigra, priredil A. Kržič, »Lurška pastirica«, igrokaz po dr. R. Weissenhöfnerju, poslovenil L. S. Kot priloga so številni izvirni napevi k prvi in tretji igri. S tem je pričela »Z.« izvrševati del svoje naloge. Z veseljem bode nadaljevala, ako bode našla pri slav. občinstvu, zlasti pri društvih, prijaznega odziva. Cena posameznim snopičem bode tolika, da se pokrijejo stroški. Za I. snopič se je nastavila cena mehko vezanemu izvodu 40 kr., po pošti 45 kr. Za društva, ki vzamejo vsaj pet izvodov skupaj, se je cena znižala na 30 kr. za izvod, po pošti toliko več, kolikor znaša poštnina. Posamezni snopiči se dobivajo pri »Slov. kršč. soc. zvezi« in v »Katoliški bukvarni« v Ljubljani. Slovinci, pridno segajte po njih!

(Cirilo-Metodijski stenski in skladni koledar za l. 1900.) katerega je izdala tiskarna J. Krm-potič i dr. v Pulju, smo sprejeli ravnokar. Ta koledar s sliko slovanskih blagovestnikov, ki je ukusno delan, da more biti okras vsaki rodoljubni hiši, prinaša mesečne dneve za katolike in pravoslavne, pa mesece v hrvaškem, slovenskem, ruskem in latinskem jeziku z oznako imen svetnikov. Koledar je na kartonu v obliki 30: 40 cm ter stane s poštnino vred samo 60 kr. Naročila sprejema: Tiskarna J. Krm-potič i dr. v Pulju.

(Povedom izrednega pomnoženega poštnega prometa) o božičnem času se bodo od 21.—24. t. m. podaljšale uradne ure pri tukajšnji predaji pošiljatev vožne pošte, in sicer tako, da se bodo od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer brez presledka vsprejemale pošiljatev. Občinstvo se zaradi tega z ozirom na lastni prid, kakor tudi na to, da pošti omogoči njeno težavno nalogo laže in ugodnejše rešiti, nujno povablja, da kolikor mogoče že v dopoldanskih urah ali vsaj kmalu popoldne pošiljatev na pošto prinese, ako želi, da se takoj isti dan odpošljejo. Da gredo poštne manipulacije hitreje in lažje od rok, se priporoča, zavoje obsegu, teži in daljavi pota, katerega imajo narediti, primerno trdno in trpežno urediti in natančno in razločno nasloviti. Naslov sam naj se zapiše naravnost na papir, platno ali v kar je blago zavito; če bi pa to ne bilo mogoče, naj se naslov na pošiljatev pripiše ali pa tako prilepi, da se cel naslovni listek dobro in trdno drži, nikakor pa ne zadostuje, naslov samo s pečatnim voskom napečatiti. Zelo se priporoča tudi v pošiljatev pridetiti še drugi tak naslov, ker je potem, ako se jo odpre, pošti mogoče, dostaviti jo tudi, če bi se zunanji naslov zgubil ali pa tako zbrisal, da ga ni mogoče več brati. Želeti je tudi, da stranke spremnice pravilno napišejo in vsebino natanko naznanijo, da se jim ne delajo ovire pri predaji. Da bode mogoče dohajajoče pošiljatev hitreje dostavljati, se posamezne stranke kar najuljudneje prosijo, dostavljalca poštne pošiljatev kolikor mogoče hitro in nemudno odpraviti, t. j. hitro podpisati odpravne listke in poravnati poštne pristojbine, kajti vsako, tudi najmanjše zadrževanje zavira občutno ves promet.

(»Delavskega prijatelja«) je včeraj izšla zadnja številka, ker ga bo nadomestoval novi tednik »Primorski list«. »Delavski prijatelj« je izhajal dve leti in si pridobil mnogo zaslug za probujo mej primorskim delavstvom.

(Nemški nacijonalci in njih poslanci.) Nemškim nacijonalcem Wolfovega kroja ne ugaja, da so se njih poslanci lotili navzlic slovesnim obljubam in prisegam na binkoštni program precej intenzivno koketovati z vlado, ko vendar še ni Nemeec slovesno proglašen za edino polno veljavnega državljan v Avstriji, ko vendar še ni vlada začela v polni meri upotrebljati glasovitega Momenovega recepta. Prišlo je do razpora med poslanci in volilci, poslanci se boje njih trpkih očitanj. Graški nacijonalci so zopet v svojem glasilu pozvali svojega poslanca pl. Hochenburger-ja, naj vendar izpolni svojo obljubo ter pride med svoje volilce. Hochenburger

vesakako ne more imeti čiste svoje politične vesti, sicer bi bil že ugodil tolikrat izraženi želji svojih volilcev.

(C. kr. centralna komisija za umetne in zgodovinske spomenike) je imenovala v svoji seji dne 24. pr. m. krškega vladiko, monsignora dr. Mahničja svojim dopisnikom.

(Vreme v Graecu.) Z malimi presledki sneži od 7. t. m. Posebno hudo je bilo v četrtek in petek 14. in 15. t. m. Promet je celo po središču mesta zelo otežkočen, ker ni mogoče snega niti s trotoarjev sproti spravljati. Več prog. električnih tramvaja je zaprtih, ker se vozovi ne morejo preriti skozi sneg in skačejo s tirov. Vodstvo se ni še oskrbelo s potrebnimi pripravami, ki bi spravljali sneg s tirov, ker se ni nadejalo v tem času tolikih zametov.

(Z Vrha pri Vinici.) Tukaj je zapadel sneg visoko, na nekaterih krajih do polovice človeškega telesa. Pada pa naprej in naprej. Šola je bila šest tednov zaprta radi bolezn. Dne 12. t. m. ni bilo v šolo nič otrok in tudi se ni poduk držal radi strašanskih snežnih zametov. Sneg pada, nikdo se ne briga, da bi ga spravil s pota.

(Zagorske šolske razmere.) Dobili smo dva nova krajna šolska sveta za topliško štirirazrednico z dvema paralelkama in zagorsko trirazrednico. Zagorski stari predsednik gospod Pavle, kateremu je spodnašal stolček njegov prijatelj, ki bi bil tudi povsod rad predsednik, obdržal se je na častnem mestu na tisto »vižo«, da je sam svoji prevzvišeni sebi dal svoj mogočen glas. Ker imata oba krajna šolska sveta (po našem mnenju bilo bi enega dovolj) namen, delovati v boljši napredek našega šolstva, drugače bi se vendar gospodje ne pustili voliti, mislimo, da ne bode odveč, če podamo nekaj svojih mislij o naših šolskih razmerah. Zagorska trirazrednica je namenjena v prvi vrsti za kmečke otroke, topliška, ki se imenuje tudi rudniška, za delavske. Na zagorski je poduk poldneven. Ako se pomisli, da jo obiskuje 257 otrok, je celodnevni tudi nemogoč. Ob enem pa se že v drugem razredu v prvem oddelku podučuje blažena nemščina. Vsak pameten človek mora uvideti, da je dovoljen napredek pri tako malo urah pri tolikih predmetih pri najboljši volji učiteljskih močij nemogoč. Odpraviti se hoče ta pomanjkljivost s tem, da se šola razširi v štirirazrednico in se vpelje celodnevni poduk. Kmetje so zoper celodnevni poduk, česar jim pač ne more nihče v zlo šteti, ako se pomisli, da jim otroci doma mnogo odvrnejo. Temu pomiselku pa se je pridružil še drug zadržek. Zagorsko šolsko poslopje je veljalo 10.500 gld. in je cela palača, pa je tako nerodno zidano, da ni najti sobe za četrti razred. Pa tudi na topliški ni vse tako, kot bi moralo biti. Obdodni krajni šolski svet je pač skrbel, da se podučuje nemščina že v prvem razredu, kar je gotovo zoper vsako pedagogiko. Posamezni razredi so nastanjeni v neravno prostornih, tudi ne zračnih in svetlih parterjih različnih rudniških poslopij, tako da je gospod deželni nadzornik, ki nas je pred kratkim počastil, gotovo rabil vodnika od razreda do razreda. V vsaki kmečki vasi zahtevajo šolska oblastva lepo šolsko poslopje. Nad topliško šolo pa, katera nima nič lastnih prostorov, se pa noben nadzornik ne spodtika. Ali ni to čudno? Pa tudi naši šolski možje in naši za blagor ljudstva tako vneti »narodnjaki«, kateri so se v »Slov. Narodu« bahali, da »Zagorje ni kmečka vas«, nimajo besede, ker seveda tudi ne smisla za to. Pozabiti seveda ne smemo, da občine plačujejo za šolsko poslopje in učiteljska stanovanja na leto ogromno svoto 1100 gld. najemnine, katera bi pokrila obresti od 22.000 gld. Če k temu kapitalu prištejemo še stroške za zidanje zagorske šole, imamo 32.000 gld. S to svoto bi se dalo sezidati krasno šolsko poslopje, v katerem bi bilo prostora za deško in za dekliško štiri- ali petrazrednico. (Konec prih.)

(»La Ligure Americana«) se glasi sedaj trdka v Vidmu, ki opravlja iste posle, kakor je opravljal prejšnja trdka »Silvio Nodari«, kajti pri tem novem podjetju — namreč pod novim imenom — imata glavno besedo Silvio Nodari in njegov brat. Pravi se, da sta le zategadelj dala napraviti novo »šifro«, ker je bilo ime »Silvio Nodari« na jako slabem glasu. S tem svarimo vse Slovence,

da se ne dajo nikar vjeti v limanice nove tvrde »La Ligure Americana«.

(Tržaško porotno sodišče) je včeraj oprostilo 22letnega podučitelja Kajetana Mineršiča iz Reke, obtoženega da je hotel umoriti učiteljico Elizo Šepic, ker je hotela razuriti ž njim že sklenjeno zaroko. Ustrelil je nanjo trikrat iz revolverja. Dve krogli sta zadeli dekle v hrbet, ne da bi ji poškodovali nežne dele. Obtoženi je pri obravnavi jokal.

(Otvoritev nove železnice Velenje — Spodnji Dravograd) se bode vršila 18. t. m. Železnica Volšberk Zeltweg se otvori še le 30. t. m.

(Uboj.) S Tržiča se nam poroča, da je vulgo Tajčar, gostilničar pri sv. Neži, 18. t. m. ubil vulgo Anžička, nad 70 let starega, doma od sv. Lucije.

(Sejmi po Slovenskem od 18. do 23. decembra.) Na Kranjskem: 18. v Zagorju na Notr, Kostanjevici in Višnji gori; 21. v Škocijanu in Krašnji. — Na slov. Štajerskem: 18. v Studenicah in Žalcu; 19. na Teharjih in v Ljutomeru; 21. na Laškem in pri Sv. Tomažu; 23. v Brežicah. — Na Koroškem: 18. v Milštatu in v Paterjonu. — Na Primorskem: 20. in 21. v Ogleju; 21. v Rifenbergu; 23. v Stanjelu.

Društva.

(Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Cirknici) napravi v nedeljo 17. t. m. ob 3. uri popoldne v cirkniškem župnišču javen društveni shod. Na programu so gospodarske zadeve in organizacija kmečkega ljudstva.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Gdč. Pregelj 3 gld. za december — Neim. 3 gld. — Prijatelj iz Bohinja 10 gld. — G. Fr. Ivanetič, vojaški kurat v Ljubljani 3 gld. — G. J. Koritnik, župnik na Blokah, 15 gld. za venec pokojni g. A. Turk. — G. M. Narobe, župnik v Zapogah 5 gl. — P. Bernard Vovk, vpok. prof. v Brežicah, 2 gl. Bog plačaj stotero!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 16. decembra. Pri današnji seji zbornice je vprašal posl. Stransky predsednika Fuchsa, ali hoče kaj vkreniti, da se ne bodo več ponavljali taki dogodki, kakor včeraj v nagodbenem odseku; predsednik pravi, da je zato odgovoren le načelnik odseka. Čehi vpijejo: „Neue Freie Presse“ je ukazala večerno sejo; ako ima ta tako pravico, ima tudi predsednik vsaj nekaj pravice.

Dunaj, 16. decembra. Danes je bil v zbornici na dnevnem redu zakonski načrt glede plače državnih slug ter je bil vsprejet v drugem branju.

Dunaj, 16. decembra. Seja nagodbenega odseka je bila zelo burna ter se je nadaljevala tudi zvečer, kar je bilo nepravilno. Čehi so klicali posl. Rutovskemu, ki je z levico glasoval: Bankrotér, pazite da vas ne prime policaj. Vsprejet je bil sklep debate.

Dunaj, 16. dec. Vsled dogodkov v nagodbenem odseku, kjer so Poljaki glasovali z levico, je hotel Bilinski odložiti mandat kot načelnik tega odseka. Poljski klub mu tega ni dovolil, potem ko so poljski člani tega odseka izjavili, da so glasovali tako pod nekim pritiskom. Klub je izjavil, da ne odobruje postopanja svojih članov, da v postopanju Čehov ne vidi nobene nevarnosti za desnico, da tudi zanj pri desnici, da se sicer ne more vdeleževati obstrukcije, da pa mora priznati v tem pogledu Čehom svobodo, tembolj ker so dozdej korektno postopali; poljski klub je prepričan, da je le večina zbrana v desnici v teh razmerah mogoča.

Dunaj, 16. decembra. Posl. Bilinski bo v ponedeljek pri cesarju vsprejet v avdi-jenciji.

Vojska v Južni Afriki.

Minuli teden je bil za angleško armado v Južni Afriki osodepoln in skoro ni bilo dneva, da ne bi doživela večjega ali manjšega poraza. Najbolj občutna sta bila seveda poraza pri Storm-

bergu in Magersfonteinu. V obeh teh slučajih se je pokazala popolna nesposobnost angleških generalov, ki se odlikujejo le po sestavi lažnjivih poročil o zmagah. Samo v teh dveh bitkah so izgubili Angleži gotovo do 4000 mož ako ne več. Generala Methuen in Gatacre, kakor tudi French so sedaj popolno nezmožni za vsako večjo akcijo, osamljeni so in polagoma se pomikajo proti jugu. Na ta način nobeden izmed njih ne dobi stave, da bo o Božiču v Pretoriji. (Lahko jo še dobi, ako mu Buri pomagajo. Op. stavčeva.) Slava mogočnih Angležev, v katerih kraljestvu solnce nikdar ne zaide, je s temi porazi pri kraju in akoravno si pribore konečno zmago in jim Buller s svojo natsko armado morda izbrise del madeža, česar pa menda razun londonskih vojnih krogov nikdo ne pričakuje, bo vendar za vedno zginil ugled angleškega orožja pred javnim svetom, najbolj bodo pa vedeli izrabiti to okolnost razni podjarmljeni, z gospodstvom Anglije skrajno nezadovoljni rodovi v Afriki in drugod.

Nikakor se pa ne more trditi, da so provzročili te poraze angleški, akoravno najeti vojaki. Trditi se sme marveč, da burski bojovníki daleko toliko ne trpe, kakor angleški prostovoljci. Pomisliti treba samo na muke, ki so jih morali prestati polki tirana Gatacre pred in po bitki pri Stormbergu. V Queenstownu je naložil svojo armado v odprte železniške vozove in celi dan so se vozili ob največji poletni vročini do Moltena. Tam so ostali vojaki k večjemu jedno uro in niti niso mogli v miru povžiti svoje menaže. Še tisti večer so morali nad sovražnika proti gorovju pri Stormbergu. Celo noč so bili na nogah, po sramotnem porazu so pa mesto zajutreka dobili povelje za beg nazaj v 13 milj oddaljeni Molteno. Kdo bi se toraj čudil, da v takih razmerah niso imeli Buri skoro nikakih izgub. Največji reveži so pa irski vojaki. Povsod morajo biti prvi v ognju — v bitki pri Stormbergu so padli skoro sami Irči — in zadnji pri počitku. Kajpada ima ta »navada« za angleške oholeže važen pomen. Čim več mladih irskih možij se pobije v vojski, tem manj je nevarnosti za domači upor.

Vse drugače pa je v burski armadi. Poveljniki se z največjo skrbjo ogibajo vsega, kar bi škodilo njih vojakom, napadov se samo zaradi tega tako dosledno izogibajo, ker se boje za vsacega moža, rodbinskega očeta. V defenzivi streljajo kolikor največ mogoče le na častnike, ker se jim smilijo ubogi najeti vojaki, z vjetniki in ranjenci pa ravnaajo tako vzgledno, da se niti angleški generali ne morejo načuditi njih človekoljubju. In tak narod naj bi podlegel v boju za svoje svetinje! Pravica je na njih strani in pravica mora zmagati.

O bitki pri Magersfonteinu javlja angleški list »Standard« poročilo njegovega dopisnika, kateremu je neki burski (!) voditelj nastopno razodel o burskih izgubah v tej bitki: Kmalu po pričetku vojske je imel njegov oddelek, obstoječ iz 500 mož, 36 ubitih; neki drug oddelek 40 mož je imel 7 ubitih in 20 ranjenih. Iz tega se da sklepati, pravi omenjeni list, kako velika je burska izguba. Kdor veruje temu poročilu, bo sklepal, da so Buri izgubili več mož, nego Angleži, in da so bili prvi poraženi.

Še bolj pa je neverjetna vest, ki je predvčeranjim popoldne krožila mej londonskimi borzijanci, ki bi radi dvignili znatno padle kurze različnih akcij. Govorilo se je namreč, da je Whitejeva posadka s silo prodrila iz Ladysmitha in s pomočjo Bartonove brigade, ki je v malo urah prišla 20 milj daleč iz Colenso in prekoračila Tugelo, da je Buller rešil Whiteja in vso njegovo posadko in ujel blizu 10.000 Burov, podrl most pri Modderspruitu ter tako dovršil delo, za kojega bi vsak vojskovodja potreboval več dnij. No, ako so se našli borzijanci, ki verujejo temu poročilu, dobro, mi mu ne verujemo in tudi angleški vojni urad, ki sicer nerad dementuje za Angleže ugodne vesti, ne veruje temu poročilu. Saj bi bilo tudi preneumno.

Tudi general French, zvest tovariš junaka Gatacre, ne vidi rad, da svet molči o njegovih zmagah. Zato je brzojavil 14. t. m., da je opazil istega dne na vse zgodaj 1800 Burov, ki so prodirali iz svojih dosedanjih postojank proti Naauportu. Angleži so seveda takoj šli nad nje s svojo konjenico in topništvom, in dva burska topova sta menda kar od strahu obmolnila. Popoldne so

zasedli Buri Kedfontein, toda zopet so jih pri-jeli Angleži in padlo je 40 Burov. Angleži so imeli samo jednega ubitega in 9 ranjencev, mej temi jednega častnika. Sedaj pa navstaja vprašanje, kako so mogli Buri prodirati proti Naauportu, ako so 60 km. severno pri Colesbergu zbrani Frenchovi vojaki? Kaj pa, ko bi se bil ta junak, ki se je nahajal sedaj onstran Arundela, »povrnil« zopet v Naauport in bi ga bili »spremljali« Buri! Kaj lahko je mogoče, da poročilo o neznatnih praskah pripravlja pot neljubim podrobnostim.

London, 16. decembra. Do polnoči 15. decembra ni došlo vojnemu uradu nikako poročilo o zmagi pri Ladysmithu.

London, 16. decembra. »Reuters Office« poroča iz Modder-Rivera 13. t. m.: General Methuen se je zato povrnil sem, ker na mestu, kjer je bil do torka, ni bilo vode (!) Ujeti Buri pripovedujejo, da so izgubili nad 700 mož. (!)

London, 16. decembra. Uradna brzojavka poroča o hudi praski deset milj vzhodno od Oranje-Rivera 13. t. m. Patulja pešcev na konjih je pregnala (!) Bure iz Zoutpansdriffa. Na angleški strani je padel jeden častnik in 3 možje, sedem mož in jeden častnik so pa ranjeni.

London, 16. decembra. »Daily News« poročajo iz Kapstadta 12. t. m.: Porazi angleškega orožja provzročajo tukaj najneugodnejši učinek. Lojalni prebivalci, katerih število pa nikakor ne narašča, so v velikih skrbih. Nezadovoljnost mej Holandci raste čudovito naglo. Večina se pridruži Burom. Od vzhodne meje prihajajo vznemirljiva poročila. V četrtek zvečer je prekoračil velik oddelek Holandcev prelaz Amatola-gorovja. V okraju Victorija se vrše tajna posvetovanja. Lojalne farmerje v okraju Stutterheim obožujejo oblastva.

London, 16. decembra. Javno mnenje je grozno razburjeno proti generalom v Afriki ter zahteva, da se odstranita Gatacre in Methuen. — Vsi veliki londonski časniki so od spekulantov z zlatom podkupljeni, da držé s Chamberlainom.

Po sklepu poročila.

Buller poražen.

London, 16. decembra. (Uradno poročilo.) Armada generala Bullerja je hotela 14. t. m. proti večeru priboriti si prehod čez Tugelo, a so jo Buri pognali nazaj. Buller je izgubil najmanj topov in veliko število mož. Zmešnjava v armadi je bila splošna, ker se ni nihče nadjal tako odločnega odpora. Podrobnosti še niso znane.

Dobro domače zdravilo. Izmed sredstev, ki se rabijo za vtolaženje bolečin pri prehlajenju itd. zavzema prvo mesto Liniment. Capsici comp. Richter-jeve lekarne v Pragi. Cena je nizka: 40 kr., 70 kr. in 1 gld. steklenica, ki je znamenovana z znanim sidrom.

Gobe, venecijanske in španske. Najcenejše ima v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 228 22 11—8

„Národna kavarna“.

V nedeljo dné 17. decembra 1899

vojaški koncert

Začetek ob 8. uri zvečer.

Vstop prost.

K obilni udeležbi vabi z velespoštovanjem

983 1—1

Fran Krapež.

Koledar

katol. tiskovnega društva za l. 1900,

krasno vezan, z jako zanimivo in rabno vsebino, z vrtnim koledarjem, z imenikom učencev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v »Katol. Bukvarni« 1 gld. 20 kr. Udom tiskovnega društva je brezplačen.

Čisto medicinično ribje olje.

Deželna
lekarna

pri Mariji
Pomagaj.

Čubar, Primorsko, septembra 1899.

Blag. g. Milan Levstek, lekarnar v Ljubljani.

Iz srca se Vam zahvaljujem za dobroto Vašog neprecenjeno dobrog in pristnog medicinskega ribjega olja, katerega že dle časa samo iz Vaše dobro znane lekarnarice in uporabljam za sebe in svojo rodbino sigurnim učinkom. Isto je prijetnega ukusa in lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest steklenic za 2 gl. 50 kr.

Pozdravljam in ostajam Vam udani

936 3 Anton Ožbolt, trgovec in posestnik.

Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gl. 50 kr.

Razpošilja vsak dan z obratno pošto

deželna lekarna pri Mariji Pomagaj

Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani.

Resljeva cesta št. 1., poleg mesarskega mosta.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrar	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
15	9. zvečer	724.1	-2.0	sl. jug	sneg	
16	7. zjutraj	727.1	-0.6	sl. svzh.	oblačno	68
	2. popol.	729.9	-0.7	sl. jug	oblačno	

Srednja včerašnja temperatura -3.1°, normale: -1.6°.

Vsebinska 24. zvezka 1899:

P. Luis Coloma. (Spisal dr. Fr. L.) Kvišku. (Spisal Fr. S. Finžgar.) [Konec.] Roža in trn. (Slika iz naroda. Spisal Fr. Vrhovski.) [Konec.] Nikar med svet! (Zložil A. Zdenčan.) Jesenski dihi. (Speval Silvin Sardenko.) VII., VIII., IX. Božična idila. (Zložil Silvin Sardenko.) Celje in okolica. (Proste črtice. Sestavil Andrej Fekonja.) [Konec.] Socijalni pomenki. (Piše dr. Ivan Ev. Krek.) [Konec.] Krasoslovne črtice. (Predaval v slovenskem klubu na Dunaju dr. Janko Pajk.) [Konec.] Eros in Nejkos. (Dušeslovna črtica. Spisal dr. Fr. Lampe.) [Konec.] — Književnost: Črtice iz maloruske književnosti. (Piše Podravski.) [Konec.] — Razne stvari. — Naše slike. — Na platnicah. — Slike: Luis Coloma. Priprošnja. (Fot. in zal. 1893 Fr. Hanfstaengl, Monakov. Slikal Gabrijel Max.) Grad Lemberg pri Celju. (Fot. M. Helft.) Pod Ojstrico. (Fot. M. Helft.) General Joubert, poveljnik transvaalske vojske, Andrej baron Čehovin. Kip na spomeniku.

Vsestransko jako pohvaljena ,Vzgoja in omika ali izvir sreče'

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blaziti in prav olikati), se dobi za predplačilo 1 gl. 80 kr., po pošti 1 gl. 90 kr., ali proti poštnemu povzetju pri Jožefu Valenčiču na Dunaju, III., Hauptstrasse 84, 3. Stiege, II. Stock, Th. 38. 717 21-20

Založnik, ozir. prodajalec je voljan nerazrezano in čisto knjigo v treh dneh tudi nazaj vzeti in denar povrtni.

100 do 300 gl.

na mesec lahko pošteno zaslužiti sleherni ter povsod brez izgube, ako hoče prodajati postavne dopuščene srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII., Deutschgasse 8. 849 10-8

Uradne
in trgovske
KOVERTE

s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Išče se za večjo trgovino na deželi izurjen, knjigovodstva zmožen

poslovodja,

ki bi vodil spretno celo podjetje Plača se po dogovoru. Vojaščine prosti imajo prednost.

Ponudbe uredništvu »Slovenca«. 977 2-2

Gospodična,

ki je že več let službovala v pisarni in je zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, želi vstopiti v kako pisarno.

Pismena vprašanja naj se pošljejo v posredovalni zavod g. A. Kališ a, Jurčičev trg. 976 3-2

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča pred. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
227 76

Moka

iz mlina Vinko-ta Majdič-a v Kranju

oddaje se po engros-cenah 259 44-40
v plombriranih vrečah po 10 in 25 kil v prodajalnicah

Maksa Domicelj-a

v Ljubljani, Rimska cesta vis-à-vis Gorupovim hišam.

Dostavljanje na dom brezplačno.

Plombe originalne mlinske.

Moka oddaje se tudi v vrečah po 50, 85 in 100 kil.

Opozarja se, da priznani izvršni izdelek prvega domačega našega mlina dandanes tudi na tujem uspešno tekmuje z izdelki vseh ogerških mlinov.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch

tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli 415 20-18

apneno-železni sirup.

Ta 30 let z največjim uspehom rabljeni prvi sirup raztoplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 107 (20-6)

Cena steklenici 1. gl. 25 kr., po pošti 20 kr., več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno zrečno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime, »Herbabny« vtišnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod.

Varstvena znamka: Sidro.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarn Richter-jeve v Pragi,
pripoznano izvršno bolečine olaj-
sujoče mazilo je dobiti steklenica po
40 kr., 70 kr. in 1 gl. v vseh lekarnah.
Zahteva naj se to 509 15-7

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo
varstveno znamko »sidro« iz Richter-
jeve lekarnarice ter sprejme iz previdnosti
le v steklenicah s to varstveno znamko
kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elisabethstrasse 5.

Znižane cene!

Janko Klopčič,

urar, zaloga zlatnine in srebrnine,
Ljubljana,
Prešernove ulice št. 4.

Vsakovrstne žepne in sten-
ske ure, lične budilke
po izdatno znižanih cenah.

Popolna razprodaja

okusno izdelanih predmetov iz
srebra in kina-srebra.

Raznovrstni kinč

iz 14 kar. zlata, double, srebra,
granatov i. t. d.

Opozarjajoč slavno občinstvo na to
posebno ugodno priliko za nakupovanje,
priporoča se z velespoštovanjem

Janko Klopčič,
urar.

923 7-5

Posebno ugodna prilika!

G. Piccoli,

dvorni založnik
Nj. svetosti
papeža
Leona XIII.

lekarnar „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize odličnih stro-
kovnjakov, kateri so v

Železnatem vinu

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani
zmiraj potrdili navedeno množino
železa, se najboljši spričevalo ter
dajejo največje poročilo za njega
učinek.

To vino je kaj dobro za slabo-
krvne, nervozne in vsled bolezni
oslabele osebe, za blede, sloke
(suhe) in bolehave otroke.

Cena poliliterski steklenici 1 gl.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštnino
plačajo p. n. naročniki. 827 68

Spreten kovač,

kateremu se izroči kovačnica, sprejme se takoj
pri gosp. Karol Lenče-tu v Laverici pri
Ljubljani. 931 7

Redka priložnost za nakup pohištva.

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt
v Ljubljani 650 23-20

na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega
in politiranega
pohištva.

gl. 5-., 7-50, 10-., 12-., 14-.

Garniture, divane, madrace
7, 14, do 40 gl.,
madrace na peresih
8, 9 gl.,
dratene madrace
7 gl.,
pulte za mašne knjige
itd. itd. gl. 10-., 15-., 17-.

Naročila se točno izvršujejo.

Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Redka priložnost za nakup pohištva.

Na sedmih javnih razstavah s prvimi odlikami obdarovano.

Pristno
le s

na
podplatu

Šent Petersburske
galošer

Vsak dan jih izdela
tovarna 848 10-8

40.000 parov!

Edini pogodniki: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.

Na drobno se prodajajo v vseh boljših prodajalnicah čevljev in modnega blaga.

Josip Kastelic,

krojaški mojster
v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4

priporoča se prečasti duhovščini v
izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno
talarjev, površnikov itd.

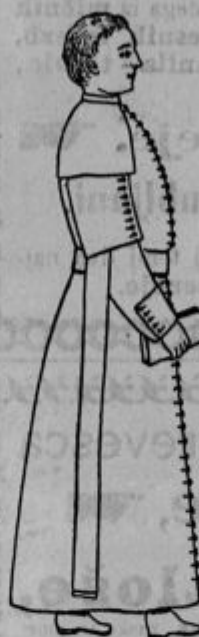
Izdelujem birete, oingulum in vsako-
vrstne šemise, kakor tudi vsa druga
v to stroko spadajoča dela na-
tatančno po meri.

Prosim prečastito duhovščino, da me
blagovoli počastiti s cenjenimi naročili,
zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel,
da izvršim vsako naročilo v največjo za-
dovoljnost prečastitih naročnikov.

S'av. p. n. občinstvu priporočam svojo
dobro urejeno krojaško delavnico,
v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovešem kroju, natančno po meri.
Zunanja naročila točna. — Cene pri-
merno nizke. 519 31-29

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vzenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 250 52-41

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Bogato izbero

božičnih in novoletnih daril

priporoča

975 6-2

droguerija F. Petauer v Ljubljani.

Vkusno vrejena lepotilna sredstva, mične novosti
po različnih cenah.

Toaletni predmeti, dišave, čaj, rum,
konjak, likeri, vina.

Fotografični aparati, prijetna in poučna zabava za
mladino in odrasle.

!! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje !!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899: čez 2 milijona gld.

Denarni promet v devetih mesecih: čez 6 $\frac{1}{2}$ milijona gld.

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče števil. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

Sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899:
2,112.219 gld. 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1899:
6,757.658 gld. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.
— Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

853 18

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Jostp Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v St. Vidu nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. koncip. v Ljubljani.

Odborniki:
Dr. Andrej Karlin,
gimn. profesor v Ljubljani.
Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.
Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvetn. koncip. v Ljubljani.

Gregor Štibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
stolni vikar v Ljubljani.

Primerna božična darila!

Iz nekega dispozicijskega blaga (železnično-uradna prodaja, razpisana je bila na 14. dec. t. l.) obstoječega iz **mišnih novosti** slikanih plošč za serviranje, raznih lesnih izrezb, najfinjših košaric, tržnih, šolskih in manila - torbic, lesenih otroških igrač itd. prodajam to blago

25 odstotkov ceneje.

980 3-1

M. PAKIČ v Ljubljani.

10 otroških voz (za sedeti in ležati, mej temi dva najmodernejša angleška) ker sedaj ni sezone, **10% ceneje.**

Kinč in svečice za božična drevesca

igrače,

nadalje

gumi-galoše,

samo najboljšega izdelka, ruske in ameriške, priporoča

galanterijska zaloga 981 5-1

Ivan Kordik-a v Ljubljani, Prešernove ulice št. 10-14.

Poštno pošiljatve se pošljejo obratno, le s polovico stroški.

V Prulah

se prodajo pod ugodnimi pogoji **manjše in večje**

parcele
pripravne za stavbe.

Nekatere so ob vodi.

897 8-6

Več pové upravništvo »Slovenca«.

Koverta s firmo

in

vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna,
v Ljubljani.

Priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 665 26-10

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,
ravno tako tudi

nihalnih, stenskih
in budilnih ur

in le dobre do najfinjših kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Najstarejša, najzanesljivejša domača izdelovalnica in prodajalnica

pristnih

čebelno-voščenih sveč

je trdka

Fr. Šupevc

v Ljubljani, v Prešernovih (preje Slonovih) ulicah.

Ustanovljena je bila pred

60 leti

Prečastita duhovščina blagovoli naj se z naročili o priliki bližajočega se adventa in velicah božičnih praznikov obračati naravnost na označeno trdko, katera bode postregla z **najboljšim blagom.**

V zalogi so tudi voščeni zviti, najrazličnejše svečice za božična drevesca in okraski.

868 6-5

Dobiva se povsod.

927 (36-2)

Kalodont.

Najbolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

„Slovensko vinogradniško društvo
v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo“

priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin,

starih in novih, iz Dolenjske, Štajerske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje se v sodih in fino vino v steklenicah.

951 3-3

Zaloga in kletarstvo na Glincah št. 20 pri Ljubljani,
na lastnem posestvu.

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

Telefon števil. 135.

Kupuje in prodaja vse zdalej zaznamovane
etekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

BANKA Maks Veršec
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet števil. 847-533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto),
obresti od dne do dne po 4 1/2%.

Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dne 15. decembra.

Skupni državni dolg v notah	98 gld. 55 kr.
Skupni državni dolg v srebru	98 » 35 »
Avstrijska zlata renta 4%	115 » 80 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98 » 95 »
Ogerska zlata renta 4%	115 » 85 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	94 » 90 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	908 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	375 » 10 »
London vista	121 » 10 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » 02 1/2 »
20 mark	11 » 80 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 61 1/2 »
Italijanski bankovci	44 » 95 »
C. kr. cekini	5 » 70 »

Dne 14. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	167 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 » 75 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	199 » 75 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 95 »
Tisne srečke 4%, 100 gld.	137 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » 55 »
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	106 » 60 »
Posojilo goriškega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Priporočne obveznice državne železnice	207 » 75 »
» južne železnice 3%	165 » 50 »
» južne železnice 5%	118 » 75 »
» dolenjskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 80 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	86 » 25 »
St. Genois srečke, 40 gld.	85 » 75 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	92 » — »
Ljubljanske srečke	25 » 50 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	149 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3055 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	410 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	68 » 10 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	109 » — »
Montanska družba avstr. plan.	267 » 50 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	209 » 50 »
Papirnih rubljev 100	127 » 37 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri trebanjih, pri iztrebanju
najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako trebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.